

2 POTENTIES EN INTERSECTORALE KNELPUNTEN

2.1 KNELPUNTENANALYSE EN ANALYSE VAN POTENTIES²⁰

De inventarisatie van de knelpunten in het Leiebekken toont aan dat er bij veel watersysteemgebonden problemen nog steeds gekozen wordt voor end-of-pipeoplossingen en dat er nog te weinig aandacht is voor een integrale, stroomgebiedsgerichte en vooral brongerichte aanpak van de problemen.

Het merendeel van de knelpunten in het Leiebekken heeft betrekking op het oppervlaktewater en is globaal te herleiden tot een tekort aan efficiënte brongerichte maatregelen. Water wordt nog veel te weinig 'vastgehouden' aan de bron; er is een reëel risico op wateroverlast bij overstromingen en bijna 70% van de meetplaatsen voor biologische kwaliteit voldoet nog niet aan de milieubasiskwaliteitsnorm.²¹ De waterbodems in het Leiebekken zijn op nagenoeg alle meetplaatsen verontreinigd en de waterlopen kampen met een aanzienlijke en versnelde sedimenttoename.

Wat het grondwater betreft wordt vooral vastgesteld dat in het Leiebekken op alle meetplaatsen van het freatisch meetnet het grondwater aangerijkt is met nitraat en dat er zich ernstige grondwaterpeildalingen voordoen in de Sokkel in de regio Waregem.

De mindere structuurkwaliteit van veel waterlopen in het Leiebekken ligt niet alleen aan de basis van een verminderde ecologische kwaliteit van waterlopen, maar is tevens oorzaak van een verminderde waterkwaliteit en waterbergingscapaciteit.

2.1.1 Knelpunten

2.1.1.1 Wateroverlast en watertekort

VASTHOUDEN

Een versnelde afvoer van hemelwater zorgt in belangrijke mate voor wateroverlastproblemen in de meer stroomafwaarts gelegen gebieden. Vasthouden en infiltreren van hemelwater ter plaatse is niettemin een fundamentele bronmaatregel om wateroverlast te voorkomen, maar die wordt momenteel in het Leiebekken onvoldoende toegepast. Het is tevens een belangrijke maatregel voor de aanvulling van de grondwaterlagen.

Versnelde waterafvoer

- De infiltratiemogelijkheden zijn sterk afgenomen door de aanwezigheid van verharde (bebouwde) oppervlakten (bebouwing, infrastructuur) - d.i. ca. 33 % van het Leiebekken - en door het dichtslempen van de bodem in bepaalde akkerpercelen.
- Brongerichte maatregelen (afkoppeling op perceelsniveau) zijn te beperkt af te dwingen. Het ruimtelijk beleid inzake het vasthouden van hemelwater is immers in hoofdzaak gericht op nieuwe of vernieuwde verharde oppervlakten die niet behoren tot het openbaar wegdomein terwijl het aandeel van de bestaande verharde oppervlakte in het Leiebekken veel groter is dan de nieuwe of vernieuwde verharde oppervlakte.
- Het subsidiebeleid inzake afkoppeling van hemelwater is bij bestaande verharde oppervlakten ontoereikend. Het aantal subsidieaanvragen in het Leiebekken blijft immers zeer beperkt in verhouding niettegenstaande vele gemeenten over een subsidieregeling voor het plaatsen van een hemelwaterput en infiltratievoorziening bij bestaande woningen beschikken.

²⁰ Een inventarisatie van knelpunten op deelbekeniveau is terug te vinden in het tweede deel van de startnota's (de knelpuntenanalyse) van de respectievelijke deelbekenbeheerplannen.

²¹ BBI $\geq$ 7

- Er is nood aan (meer) sensibilisatie met betrekking tot de afkoppelings- en infiltratiemogelijkheden. Zowel burgers als lokale besturen zijn nog onvoldoende voorgelicht over de integrale impact van het gebruik, het scheiden en/of de infiltratie van hemelwater in het kader van de totale wateroverlastproblematiek.
- Bij de aanleg en het gebruik van waterdoorlatende materialen doen er zich soms praktische problemen voor.

Waterconservering

Water aan de bron ophouden vermindert een versnelde afvoer. Het onttrekken van grondwater door bemalingen, rijtgrachten, kwelafvang en drainage heeft invloed op de lokale grondwaterstromingen, zorgt voor verdroging, versnelde afvoer van water en verlies van biodiversiteit. Verminderde infiltratie zorgt niet alleen voor een versnelde waterafvoer maar ook voor een daling van de grondwaterstand, wat weer leidt tot verdroging. Verdroging van de valleigebieden doet zich op verschillende plaatsen voor, onder meer in de alluviale Leievallei.

Uitbreiding van de gebiedsgerichte ecohydrologische kennis is aangewezen.

BERGEN

Wateroverlast

De overstromingsproblematiek is één van de belangrijke knelpunten in het Leiebekken. De Leie is een regenrivier met een zeer variabele waterstand en hoge piekdebieten. Het voorbije decennium is het Leiebekken niet minder dan viermaal geconfronteerd met zeer ernstige overstromingen²² die heel wat materiële schade en menselijk leed hebben veroorzaakt. Vooral tijdens de jaarwisseling 2002-2003 hadden de overstromingen een extreem karakter.

Bebouwing/infrastructuur in risicogebieden voor overstroming

Bebouwing en aanleg van infrastructuur in valleigebieden zijn nog steeds aan de orde. Alhoewel de schadelijke gevolgen – zowel inzake wateroverlast als naar aantasting van het watersysteem toe – alom bekend zijn, moeten we vaststellen dat het bouwen, ophogingen, de aanleg van infrastructuur enz. nog steeds gebeurt in de valleigebieden in het Leiebekken.

(Extra) Ruimte voor water

- Bij overstromingen wordt (kan) de open ruimte niet overal maximaal benut (worden). Maximale spreiding van overstromingen helpt wateroverlast voorkomen in de woonkernen en zorgt ervoor dat de hoogte van het opgeslagen water in de overstromde gebieden minimaal kan worden gehouden, hetgeen belangrijk is zowel voor natuur- als landbouwgebieden.
- Er is soms onvoldoende aandacht voor de omgeving bij het zoeken naar oplossingen voor wateroverlastproblemen, in het bijzonder bij de inrichting en het beheer van overstromingsgebieden. Natuurwaarden kunnen immers worden aangetast ten gevolge van een verandering van het waterhuishoudkundige regime. De landbouwsector ervaart veelal het opleggen van beperkingen als negatief.
- De water(bodem)kwaliteit is een beperkende factor bij de inrichting van overstromingsgebieden. Overstromingen met vervuild water en slib zijn immers zowel voor de natuurgebieden als voor de landbouwgebieden niet wenselijk. Naast de problematiek van de zwaar verontreinigde waterbodems en de vervuilde sedimentatie op natuurgebieden, weilanden, akkers en gewassen, spelen ook de overstromingsfrequentie en het ogenblik van overstromingen een belangrijke rol met betrekking tot mogelijke schade. Gebieden waar na overstromingen vervuilde specie werd afgezet, kunnen ook een knelpunt vormen inzake het aspect voedselveiligheid en volksgezondheid.
- Het werken via beheerovereenkomsten voor het beheer van ingerichte overstromingsgebieden stuit soms op problemen (afspraken, beperkingen die worden opgelegd, enzovoort). Duurzame beheerovereenkomsten, waarbij de landbouwer voldoende vergoeding krijgt en de natuurwaarden op lange termijn worden gevrijwaard worden vooropgesteld.
- De toegankelijkheid van nutsleidingen (voor onderhoud, herstel en dergelijke) is niet steeds gegarandeerd als ze in ingerichte overstromingsgebieden zouden komen te liggen. Door zettingen

²² december 1993 - januari 1994, januari 1995 - februari 1995, december 1999 - januari 2000, december 2002 - januari 2003

van de grondlagen kan de leidingeninfrastructuur in overstromingsgebieden ook te kampen krijgen met breuken.

Overleg

- De betrokkenheid van AROHM bij waterbeheerprojecten wordt (soms) als onvoldoende ervaren.
- Er is te weinig overeenstemming in het beleid.
- Sectoren hebben nood aan betrokkenheid vanaf het begin van (waterbeheer)projecten.

Wetenschappelijke onderbouwing, meetnetten en databanken

- Waterkwantiteitsmodellen - onontbeerlijk geworden in het huidige waterbeheer (onder meer voor toetsing van geplande maatregelen) - zijn (nog) niet voor alle waterlopen van het Leiebekken beschikbaar.
- Er is nood aan een gebiedsdekkend waarschuwingssysteem inzake overstromingsgevaar. Een dergelijk systeem maakt het mogelijk om in crisissituaties op een onderbouwde wijze de voorbereide rampenplannen in werking te laten treden, waardoor heel wat kostbare tijd wordt gewonnen.

AFVOEREN

Onderhoud

- Een onvoldoende toegankelijkheid van de oevers stelt problemen voor het uitvoeren van onderhoudswerken (problematiek handhaving 5 m zone volgens de Wet onbevaarbare waterlopen).
- Het gebrek aan voldoende financiële middelen voor de respectievelijke waterbeheerders leidt ertoe dat onderhoudswerkzaamheden (en controle) aan de waterlopen bijna niet meer proactief worden uitgevoerd. Onderhoud wordt meestal beperkt tot het verwijderen van vuil en het ontstoppen van duikers en roosters.
- Het onderhoud van privé-oevers, alsook van duikers, overwelvingen, enzovoort is niet afdwingbaar.

Infrastructuur

- Veel afwateringsinfrastructuur kan beter ingezet worden indien men over remote control peilmetingen op diverse plaatsen langsheen het waterbeheersingsgebied beschikt. De sturing van afwateringsinfrastructuur zoals onder andere stuwen en pompen vanuit een centrale bedieningspost biedt vele voordelen naar efficiëntie.
- Zwerfvuil zorgt voor de verstopping van de kunstwerken, onder meer ter hoogte van stuwen.
- Herstelwerken aan waterbeheersingsinfrastructuur.
- Infrastructuurwerkzaamheden leiden soms tot het verloren gaan van archeologisch waardevolle elementen.

Wetenschappelijke onderbouwing/meetnetten/databanken

Er is gebrek aan een gebiedsdekkende waterlopendatabank voor het Leiebekken. Met het oog op de stroomgebiedsbenadering bij de aanpak van problemen, maar evenzeer met betrekking tot gewone onderhoudswerkzaamheden, is het nuttig om alle geplande en uitgevoerde werken te inventariseren in een overkoepelende databank.

2.1.1.2 Water voor de mens: recreatie en scheepvaart²³

RECREATIE

- Een zeer belangrijke randvoorwaarde voor recreatief medegebruik is de waterkwaliteit die voor alle aspecten (visueel, fysisch-chemisch, biologisch, bacteriologisch, geur) goed moet zijn. Ook een goede kwaliteit van de waterbodems voor de hengelsport is van belang. In dat opzicht is de overstortproblematiek zeer nefast. Dit leidt bijvoorbeeld tot vergrijzing van de visbestanden (aandacht voor goede kwaliteitsbeken en deze vrijwaren). Aanleggen van verbeterde overstorten (met voorbezinking en rietveld) is een aandachtspunt. Toenemende waterrecreatie werkt ook deels waterverontreiniging in de hand door zwerfvuil, uitwerpen van aas, het ledigen van septische tanks,....
- Er is een gebrek aan samenwerking, overleg, communicatie tussen de sectoren toerisme en recreatie en de waterbeheerders.
- De beschermde status van vele natuurgebieden in de valleien beperkt het recreatieve medegebruik ervan. Recreatieve infrastructuur (campings, ...) gelegen in overstromingsgebied kan moeilijk uitbreiden. Binnen VEN-gebieden blijft de bestaande viswetgeving van toepassing. De afbakening van beschermingszones voor drinkwatervoorziening (sector Drinkwater en watervoorziening) brengt beperkingen mee voor het recreatieve medegebruik. RWZI's zijn vaak ingeplant in gebieden die ook voor toerisme en recreatie interessant zijn. De aanwezigheid van stortten in oude kleiputten staat een recreatieve nabestemming in de weg.
- Het jaagpad van de Leie wordt (te) druk bezocht door recreanten (fietsers, wandelaars, vissers...). Dit leidt af en toe tot conflicten.
- De ontoegankelijkheid van oevers (privéterreinen, afgeschermd natuurgebieden, kaaimuren in industriegebieden...) beperkt de recreatiemogelijkheden langs de waterlopen.
- Er is nog steeds geen volledige continuïteit langs de jaagpaden van onze waterwegen (Leie, Boven-Schelde van Spiere tot Kerkhove, Kanaal Bossuit-Kortrijk en het Kanaal Roeselare-Leie). Indien er delen van het jaagpad ingepalmd worden voor andere functies waardoor het jaagpad omgeleid wordt, dient een alternatief gezocht te worden.
- Gezien de verbreding van de Leie voor schepen tot 1.350 ton en later tot 4.500 ton komen de mogelijkheden voor riviertoerisme aan West-Vlaamse zijde (de rechtgetrokken Leie) steeds meer en meer in het gedrang. De toeristische sector wenst de aanwezige recreatievormen in het gebied te behouden. Gezien de stijgende trafiek op de Leie, is de sector voor riviertoerisme/waterrecreatie steeds meer aangewezen op de kanalen (Roeselare-Leie en Bossuit-Kortrijk) aan West-Vlaamse zijde. Aan Oost-Vlaamse zijde komt er daardoor misschien nog meer toeristisch-recreatieve druk te liggen op de Oude Leie, waar het in de zomer nu al bijzonder druk is.
- Er is een probleem van afkalving van de oevers (verschuiven van betonblokken die de oevers versterken), vooral in de omgeving van Waregem en Menen-Wevelgem. In Menen-Wevelgem wordt er werk gemaakt van een nieuwe natuurlijke oeverversterking.

SCHEEPVAART

- Om de groeiende scheepvaarttrafiek op te vangen, moet Vlaanderen zorgen voor een vlot verkeer op zijn waterwegen. Daartoe moeten de infrastructuurknelpunten op de hoofdwaterwegen worden weggewerkt, de waterwegen permanent onderhouden worden en de uitrusting van het waterwegennet (kaaimuren, terminals, ...) gemoderniseerd worden.
- De stijgende vraag naar transport over water vereist ook de ontsluiting van het hinterland. Het is dan ook belangrijk dat Vlaanderen in de stedelijke gebieden en op belangrijke knooppunten over voldoende watergebonden bedrijfsterreinen beschikt. De recentelijk in gebruik genomen containerterminal in Wielsbeke is een schoolvoorbeeld van een watergebonden bedrijfsterrein. Een bijkomende containerterminal zal aangelegd worden langs het Kanaal Roeselare-Leie ter hoogte van Ooigem.

---

²³ Knelpunten vanuit industrie, landbouw, watervoorziening en onroerend erfgoed zijn verweven in de overige thema's.

- De bevoegdheidsverdeling over de waterwegen tussen België en de gewesten is niet optimaal voor een veilig verkeer op de waterwegen.
- Om de diepgang voor de scheepvaart te vrijwaren en hiermee ook de economische functie van de waterweg, dienen er langs de waterweg voldoende terreinen beschikbaar te zijn om baggerspecie te ontwateren en ze definitief te bergen.
- In de droge zomerperiodes kan het debiet op de Leie op nul vallen of zelfs negatief zijn door wateronttrekkingen. In de zomer van 1996 zijn er problemen geweest om het pand afwaarts St. Baafs-Vijve op peil te houden. Dit pand is er wel één met belangrijke afmetingen en omvat een belangrijk gedeelte van de Leie, het Afleidingskanaal, het Kanaal Gent-Brugge, het Westervak van de Ringvaart, de Toeristische Leie en het pand afwaarts Asper van de Bovenschelde. De diepgang voor de scheepvaart is tijdelijk verminderd met 20 cm. De oorzaak van het onder peil komen was de nulaanvoer samen met de onttrekkingen voor beregening, de schuttings- en lekverliezen. In de toekomst zullen maatregelen nodig blijven om in dergelijke omstandigheden beregeningen te beperken. Eventueel kunnen ze alleen 's nachts toegestaan worden, als de verdamping kleiner is en de beregening dus effectiever.
- De binnenvaart ondervindt soms hinder van de toename van de pleziervaart. Bedrijven met een volcontinue procesvoering vragen een bediening van de sluizen op zondag. Wanneer door een uitbreiding van de bediening van de sluizen ook op zondag zou kunnen gevaren worden, kan dit voor problemen zorgen tussen beroepsvaart en pleziervaart.
- Ter hoogte van overslaginstallaties kan het gebruik van de jaagpaden door fietsers en andere recreanten voor veiligheidsproblemen zorgen.

2.1.1.3 De kwaliteit van het water

OPPERVLAKTEWATER

De ontoereikende kwaliteit van het oppervlaktewater

- Globaal gesteld is het bekken van de Leie nog steeds één van de meest vervuilde rivierbekkens in Vlaanderen. Toch is de waterkwaliteit er sterk op vooruit gegaan. Over de periode 1989-2001 werd voor de biologische waterkwaliteit op het merendeel van de meetplaatsen (56%) een significante verbetering vastgesteld. Op 40% van de meetplaatsen bleef de toestand gelijk en in slechts 4% van de gevallen was er een verslechtering waar te nemen. De opvallendste verbeteringen situeren zich onder meer op de Kattebeek, ter hoogte van de monding te Petegem-aan-de-Leie, op de Hooi- en Gaverbeek te Waregem, op de Oude Mandel te Gottem (Deinze) en op een Oude Leie-arm te Gottem.
- Verschillende oppervlaktekwaliteitsnormen (voor nitriet, zwevende stoffen, viswater, PCB's, zware metalen, pesticiden...) worden op de Leie overschreden.
- Vervuilde waterlopen hypothekeren een goede ecologische kwaliteit en mogelijke toepassingen voor waterrecreatie en watertoerisme. Vervuild oppervlaktewater hypothekeert het gebruik van oppervlaktewater voor verschillende doeleinden (bv. voor irrigatie, voor de industrie, ...).

Puntbronnen

- Er zijn nog te veel ongezuiverde lozingspunten aanwezig afkomstig van puntbronnen.
- De huishoudens (verspreide bewoning, weekendhuisjes enz...) hebben het grootste aandeel in de nog ongezuiverde lozingspunten.
- Riooloverstorten zijn niet te miskennen puntbronnen. Het first-flusheffect van overstorten vormt vooral ter hoogte van ecologisch waardevolle gebieden een knelpunt.
- Lozingen van ongezuiverd industrieel afvalwater vinden nog steeds plaats. Ook accidentele lozingen van bedrijven (calamiteiten) zowel op de waterlopen als op de rioolwaterzuiveringsinstallaties gebeuren nog steeds.
- De invloed van indirecte industriële lozers op de kwaliteit van het oppervlaktewater is groter dan die van directe industriële lozers omdat deze laatste verplicht zijn zelf te zuiveren.
- Door bedrijfsafvalwater te zuiveren is het mogelijk om dit water (herhaalde malen) deels te hergebruiken en kunnen belangrijke waterbesparingen worden gerealiseerd. Door hergebruik is er een opconcentratie van de pollutanten in het afvalwater en is er kans dat de opgelegde

lozingsnormen overschreden worden. Voor veel bedrijven die zonder hergebruik maar net de opgelegde lozingsnormen kunnen halen is hergebruik van afvalwater dan geen optie. Wanneer afvalwater wordt gezuiverd door middel van membraan technieken tot proceswater ontstaat hetzelfde probleem. Membraanzuivering creëert naast proper water (het permeaat) ook een concentraat (retentaat). Dit concentraat voldoet bij lozing niet meer aan alle lozingsnormen, hoewel de totale vuilvracht niet verandert. Indien de lozingsvoorwaarden uitgedrukt zouden worden op basis van de vuilvrachten in plaats van concentraties, dan kan hergebruik van afvalwater gestimuleerd worden. Dit vereist een beleidsconsensus.

Diffuse bronnen

- Aanzienlijke hoeveelheden nutriënten (stikstof, fosfor) die in de waterlopen terecht komen zijn afkomstig van diffuse bronnen.
- Niettegenstaande de basismilieukwaliteitsnorm²⁴ voor stikstof en fosfor in het Leiebekken wel gehaald worden treden in heel wat waterlopen in het Leiebekken eutrofiëringsverschijnselen op ten gevolge van een (sterk) verhoogde nutriëntenaanvoer.
- Het percentage van de MAP-meetplaatsen waar de nitraatconcentratie in oppervlaktewater minstens één maal de 50 mg/liter-drempel overschreed bedraagt 80% in de periode van 1 juli 2004 tot 30 april 2005 in het bekken van de Leie .Daarmee is het Leiebekken koploper in Vlaanderen.
- De laatste jaren worden er in het Leiebekken 6 plaatsen onderzocht op de aanwezigheid van pesticiden. Er wordt een relatief hoge belasting met organochloorpesticiden en metolachloor vastgesteld in de Mandel te Dentergem. Op de Mandel worden er eveneens verhoogde concentraties teruggevonden van endosulfan en diuron. Naarmate men zich op de Leie stroomafwaarts beweegt stijgt de concentratie aan endosulfan. Ook de Gaverbeek bevat significante hoeveelheden endosulfan, metolachloor, atrazine en simazine.
- Wat betreft de aanwezigheid van Vluchtige Organische Stoffen (VOS) werden dezelfde meetplaatsen onderzocht als voor de pesticiden maar werd er nergens een overschrijding van de norm vastgesteld. Onderzoek naar de aanwezigheid van polyaromatische koolwaterstofverbindingen (de PAK's) levert een minder rooskleurig resultaat op. In alle meetpunten wordt de norm van 100 ng/l overschreden, maar geen enkel meetpunt valt gelukkig binnen de slechtste categorie.

ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

De zuivering van het huishoudelijk en bedrijfsafvalwater is nog onvoldoende en een deel van de riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur functioneert niet optimaal.

Bovengemeentelijk niveau

- Binnen het Leiebekken wordt er nog onvoldoende afvalwater gezuiverd (huidige zuiveringsgraad (2004): 49,1 %, aansluitingsgraad: 66 %, huidige rioleringsgraad: 84 %, uitvoeringsgraad rioleringen: 91,2 %).
- Er is nood aan definitieve zoneringsplannen. Deze plannen geven aan in welke zones in een gemeente het economisch voordelig is om een riolering aan te leggen en waar beter een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA) geplaatst kan worden. Voor ongeveer 20% van de woningen in het Leiebekken is er nog geen definitieve saneringskeuze vastgelegd.
- Verdunningsproblematiek: alle RWZI's in het Leiebekken hebben in meerdere of mindere mate te kampen met verdunning. Water van grachten en beken komt in de riolering terecht, huizen zijn, ondanks de aanwezigheid van riolering in de straat, niet aangesloten (ondanks de wettelijke verplichting daartoe) en de riolering verkeert vaak in slechte staat.

Gemeentelijk niveau.

- De (gemeentelijke) rioleringsstelsels zijn aan controle en/of vervanging toe.
- Er gebeuren heel wat verkeerde aansluitingen op het gescheiden stelsel; hemelwaterafvoer hoort thuis op de RWA-leiding en afvalwater op de DWA-leiding. Er is gebrek aan controle hierop.

---

²⁴ 16 mg stikstof en 1 mg fosfor per liter.

- Er wordt te weinig werk gemaakt van herstel (openmaken) van overwelfde beken in steden.

OVERLEG EN SAMENWERKING

- Er is onduidelijkheid in het waterzuiveringsbeleid en de bevoegdheden zijn versnipperd. Dit leidt tot een gebrekkige communicatie en samenwerking tussen de verschillende waterbeheerders en bemoeilijkt het verkrijgen van vergunningen en machtigingen.
- Er is onvoldoende samenwerking en een gebrek aan duidelijke samenwerkingsakkoorden tussen het Gewest, de provincies en de gemeenten.

WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING, MEETNETTEN EN DATABANKEN

- Er is nood aan een adequaat monitoringssysteem (in functie van o.m. de niet toewijsbare hoeveelheden vuilvrachten).
- Het gebruik van beschikbare databanken levert soms problemen (gebrek aan informatie rond de VHA-zone en het gebrek aan informatie over de exacte locatie).
- In het Leiebekken zijn er (te) weinig gegevens beschikbaar over verontreinigingen door bestrijdingsmiddelen.

GRONDWATER

- Aanrijking van ondiep grondwater met nitraat is vooral het gevolg van de overmatige bemesting van de landbouwpercelen. Uit de resultaten van de eerste meetcampagne van het freatische grondwatermeetnet blijkt dat het overschrijdingspercentage van de Europese nitraatnorm van 50 mg/l voor het hele Leiebekken ongeveer 45% bedraagt. Het hoogste overschrijdingspercentage op zoneniveau werd gemeten voor waar de ondergrond uit goed doorlatende zandlagen bestaat. De kwaliteit van grondwater is niet voldoende voor alle toepassingen. Sokkelwater is van goede bacteriologische kwaliteit maar bevat grote hoeveelheden F, B en Na waardoor het niet voldoet aan de in Vlarem opgelegde drinkwaternorm.
- Er wordt in de voedselverwerkende industrie nog water gebruikt van onvoldoende kwaliteit. In de groentenverwerkende industrie wordt nog vaak sokkelwater (met te grote hoeveelheden fluor en natrium) gebruikt voor afkoelen en blancheren. Toepassingen waarvoor drinkwaterkwaliteit vereist is. Door het Federaal Agentschap voor Voedselveiligheid (FAVV) worden de normen gecontroleerd. Water van een afwijkende kwaliteit kan enkel toegestaan worden als de uitbaters van een voedingsmiddeleninrichting (of de federatie) een gevarenanalyse uitvoert om te bepalen of het niet-voldoen een risico voor de consument kan opleveren (zie KB 14-01-02 Art.8§3). In de praktijk wordt deze mogelijkheid nog maar weinig toegepast.
- Probleem betreffende het zakken van het piëzometrisch niveau onder het dak van de watervoerende laag waardoor het gesteente wordt belucht en overgaat van reducerende naar oxiderende omstandigheden. Het aanwezige pyriet wordt desgevolg geoxideerd waarbij sulfaten vrijkomen en zich oplossen in het water waardoor de kwaliteit van het water nog achteruit gaat.
- In de meeste gevallen beperken de huidige kwaliteitsproblemen van het grondwater zich tot de freatische grondwaterlichamen, die kwetsbaarder zijn voor verontreiniging (zowel voor puntverontreinigingen als diffuse verontreiniging) dan de gespannen grondwaterlichamen die beschermd worden door afsluitende kleilagen. Het Sokkelsysteem is iets minder kwetsbaar voor verontreiniging dan het Centraal Vlaams Systeem.
- Lekkende rioleringen kunnen het grondwater verontreinigen.

WATERBODEMS

- De waterbodemkwaliteit weerspiegelt de historische vervuiling in het Leiebekken: in 2001 is geen enkele waterbodem niet verontreinigd, slechts 9% is licht verontreinigd, 30% is verontreinigd en liefst 61% is sterk verontreinigd. In Vlaanderen als geheel is 20% niet of licht verontreinigd en 50% sterk verontreinigd.
- In het Leiebekken zijn er nergens niet-verontreinigde waterbodems te vinden en enkel in het deelbekken Gaverbeek vindt men licht verontreinigde waterbodems, met name in het Kanaal van Bossuit naar Kortrijk ter hoogte van Zwevegem (drinkwaterproductiecentrum Stasegem). Even verderop in het Kanaal van Bossuit naar Kortrijk, te Harelbeke en Kortrijk, waar viswaterkwaliteit geldt, is de eindbeoordeling reeds "verontreinigd".

- Wat betreft de sterk verontreinigde waterbodems (61% voor het Leiebekken als geheel), spant het deelbekken Mandel-Devebeek de kroon met op 6 op de 7 meetplaatsen (86%) een sterk verontreinigde waterbodem. De waterbodems in het deelbekken Grensleie zijn eveneens meestal sterk verontreinigd, namelijk 8 van de 10 (80%) meetplaatsen. In het deelbekken Benedenleie, zijn 11 van de 19 (58%) van de waterbodems sterk verontreinigd, wat de beste score is van alle deelbekkens.
- Uit de samenvatting van de bijdrage van de belangrijkste parameters in de fysico-chemische beoordeling blijkt dat er vooral voor PAK's, PCB's, koper en kwik een serieus probleem is, maar ook zijn heel wat waterbodems niet vrij van organochloorpesticiden, cadmium, koper, kwik, lood of zink. Zelfs voor arseen is 1 meetplaats sterk afwijkend ten opzichte van de norm (Le094 of de Leie te Gent in 2000).
- Algemeen kan gesteld worden dat de kwaliteit van de waterbodem van de gekanaliseerde Leie zeer slecht is. Vooral de fysico-chemische en de exotoxicologische kwaliteit van de waterbodem is zeer slecht. Het gaat hier wel over een beoordeling als waterbodem. Dit kan een negatiever beeld geven dan de beoordeling als droge, aan wal geborgen of hergebruikte grond.
- De kwaliteit van het slib (en het percolaat van het slib) kan van die aard zijn dat bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn bij de inrichting van een slibberging in een ontginningsput (aanbrengen van ondoorlaatbare laag, scheiden van hemelwater en stortplaats om overmaat aan percolaatwater te vermijden, ...).
- Vanuit de sector natuur wordt een gezonde waterbodem geëist: vrij van PCB's, zware metalen en pesticiden, tijdig ruimen van baggerspecie (met aandacht voor het geschikte tijdstip: niet in de paaiperiode (van april tot mei)). Reiten kan het best gebeuren in het najaar, liefst gefaseerd volgens het dambordpatroon. Ook de waterdiepte dient redelijk te zijn en de minimumdiepte voor de visstand dient gerespecteerd te worden (40 cm).
- Een algemene aanpak voor sanering van waterbodems dient via het Sectoraal Uitvoeringsplan Bagger- en ruimingsspecie (SUP BRS) te gebeuren. Bijkomende financiële middelen zijn echter nodig om het SUP BRS te realiseren. Er is nood aan harmonisering van VLAREBO/VLAREA/VLAREM.

NATUUR-ECOLOGIE

De ecologische kwaliteit van verschillende waterlopen in het Leiebekken kan beter. Het verlies van de relatie tussen de waterlopen en hun valleien en de aanwezigheid van kunstwerken op de waterlopen zorgen samen met de aanwezigheid van infrastructuur (onder meer een dicht wegennetwerk), de verspreide bebouwing en de lintbebouwing en industriegebieden en een plaatselijk intensief landbouwgebruik in valleigebieden voor versnippering. De morfologie en structuur van de waterlopen zijn sterk veranderd ten gevolge van rechttrekkingen, kalibratiewerkzaamheden, oeververstevingingen en dergelijke. Dat leidt, met een op diverse plaatsen minder goede waterkwaliteit, tot een verminderde ecologische leefbaarheid. Hierdoor neemt de biodiversiteit af, wat zich onder meer vertaalt in het gebrek aan een evenwichtig visbestand en veelal weinig waardevolle oever- en watervegetaties in en langs de waterlopen.

Het verlies van watergebonden terrestrische ecotopen in het valleigebied

Langs de Leie, maar eveneens langs vele beken of zijrivieren, waaronder de Mandel en de Gaverbeek, zorgen calibratie, rechttrekking, een verlaagde waterbodem, lagere waterpeilen en een vluggere waterafvoer van piekdebieten voor grotere drainage van het valleigebied en het verlies van de relatie tussen waterlopen en valleigebied. Dit maakte intensieve landbouw mogelijk in het valleigebied en veroorzaakte de teloorgang van watergebonden terrestrische ecotopen aldaar. In het alluvium van de Leie komen daar als oorzaak van het verlies ook de talrijke ophogingen bij (met grond of slib)

Structuurkwaliteit

- De structuurkwaliteit van heel wat waterlopen is ontoereikend. Het gebrek aan structuur ligt mede aan de basis van het verlies van de natuurlijke dynamiek van de waterlopen, biotoopdegradatie, verlies van het waterbergend vermogen van de waterloop en de vallei en op het zelfreinigende vermogen van de waterloop.
- Overwelvingen vormen zowel vanuit hydraulisch (zij vernauwen het doorstroomprofiel en kunnen erg gevoelig zijn voor verstoppingen) als ecologisch (verhinderen het natuurlijk functioneren van

de waterlopen door het gebrek aan het contact tussen waterloop en omgeving) oogpunt een probleem.

Oevers

- Er is onvoldoende handhaving van de vijfmeterzone (volgens Wet onbevaarbare waterlopen en Decreet 22 dec. 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen) langs de waterlopen. Dit is niet enkel nefast in functie van de toegankelijkheid van de waterloop voor het uitvoeren van onderhoud, ook naar het inspoelen van nutriënten en sedimenten of de structuur van de waterloop heeft dit een invloed.
- Te hoge oevers leiden tot het verlies van het contact tussen de waterloop en vallei. Ook met het verhogen van de oevers (dijk-jaagpad) langs de Leie heeft men een scherpe scheiding tussen watermilieu en landmilieu gecreëerd.
- De oever- en bodemstructuur van de Leie wordt aangetast door transport- en recreatieactiviteiten (o.m afkalving van oevers ten gevolge van de golfslag van schepen, vertrappeling van de oevers...).
- De huidige oeverstructuren van de Leie maar ook die van de meeste zijwaterlopen zijn momenteel ongeschikt voor de ontwikkeling van waardevolle oevervegetaties.
- Het recreatief medegebruik van oevers en het gebrek aan voldoende ingerichte hengelzones leiden tot verstoring van de omgeving. Vooral op plaatsen waar de oevers erg steil zijn, tasten hengelaars de oevers aan. Het overmatig voederen tijdens de hengelwedstrijden kan tot problemen leiden.

(Invasieve) exoten

Ook in het Leiebekken stelt men het voorkomen en de uitbreiding van een aantal invasieve exoten²⁵ vast die in en langs de waterlopen voorkomen. De exoten die tegenwoordig in en langs de waterlopen gedijen, komen veelal uit privé-tuinen en -vijvertjes. Als ze bij particulieren thuis als storend ervaren worden, worden ze verwijderd en soms in waterlopen gedumpt. Stromend water maar ook overstromingen (vanuit (vis)vijvers naar waterlopen) vormen een ideaal transportmiddel.

- Invasieve plantensoorten (o.a. Grote waternavel, Parelvederkruid) in het Leiebekken vormen een potentieel probleem. Vergeleken met de toestand in andere Vlaamse rivierbekkens is de toestand in het Leiebekken nog niet alarmerend. Maar omdat deze plantensoorten zich gemakkelijk vestigen en snel gaan woekeren, vormen zij toch een probleempunt waarbij een preventieve aanpak van belang is.
- De blauwbandgrondel breidt zich uit in het Leiebekken. Deze uit Oost-Europa afkomstige vissoort zou een negatieve invloed hebben op onze inheemse vissen.

Wetenschappelijke onderbouwing/meetnetten/databanken

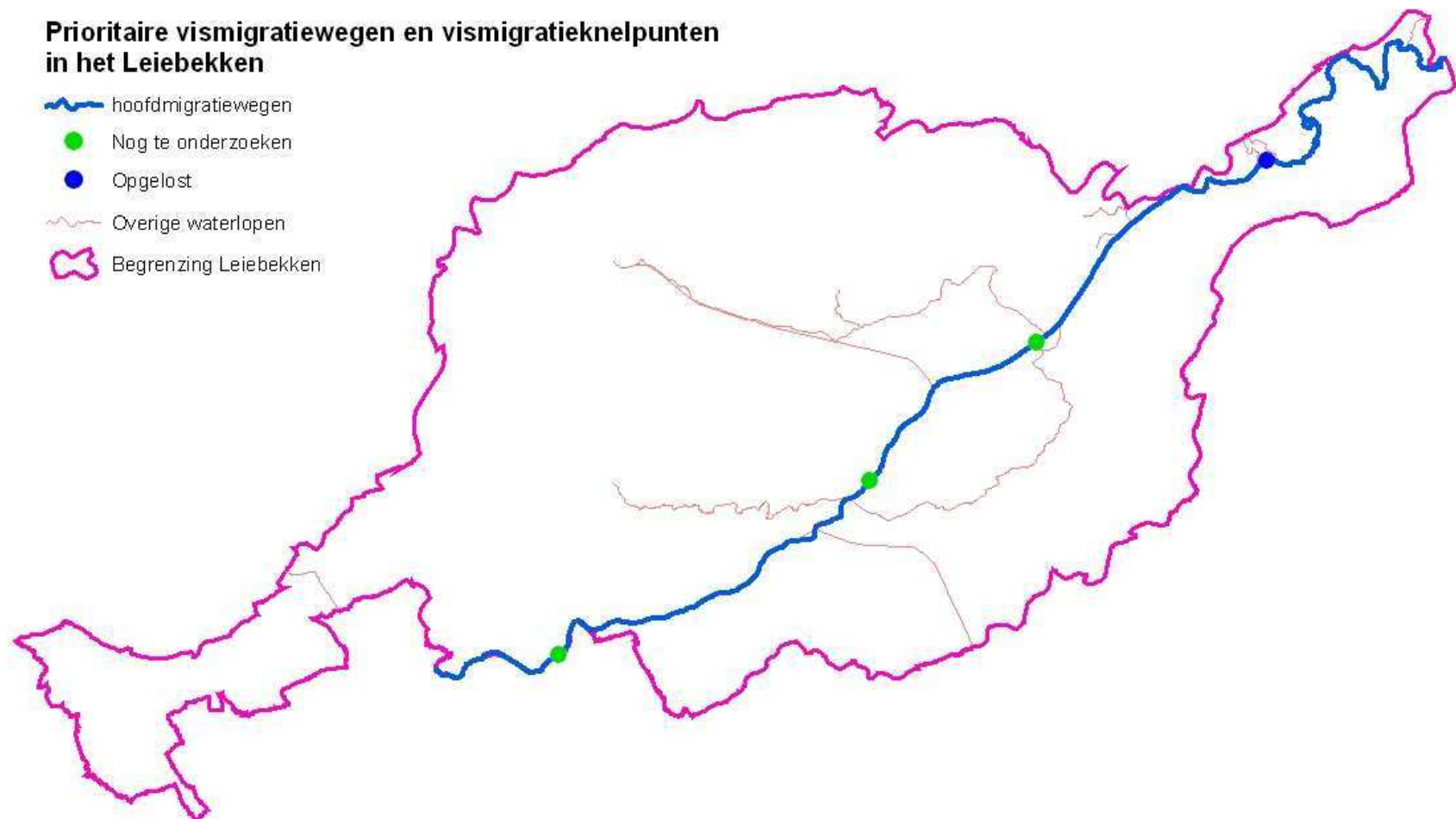
- Teneinde een geïntegreerd beheer van waterlopen en/of valleigebieden te bewerkstelligen, waarbij ecologisch herstel ook hand in hand kan gaan met het oplossen van waterkwaliteits- en/of waterkwantiteitsproblemen, is er behoefte aan verder specifiek en gebiedsgericht ecologisch onderzoek met betrekking tot het waterbeheer.

Vismigratieknelpunten

De versnippering van waterloopstelsels door de aanleg van allerlei kunstwerken (duikers, sifons, stuwen) heeft geleid tot een verlies aan habitats en migratiemogelijkheden voor vissen en andere aquatische organismen. Vooral stroomminnende vissoorten (beekprik, rivierdonderpad, kopvoorn, enzovoort) en grote migratoren zoals paling hebben hieronder te lijden. De verbeterde kwaliteit van de oppervlaktewateren in Vlaanderen resulteert in een geleidelijk herstel van de vispopulaties in de grotere rivieren. Herkolonisatie is slechts mogelijk tot aan de meest stroomafwaarts gelegen migratieknelpunten. Stroomopwaartse migratie naar kleinere en ecologisch waardevolle ecosystemen is vaak niet mogelijk. Omgekeerd zijn de populaties van kwetsbare en stroomminnende soorten die nog voorkomen in deze bovenlopen meestal te klein om op lange termijn te kunnen overleven.

---

²⁵ Dit zijn soorten die van nature niet in Vlaanderen voorkomen maar zich op sommige plaatsen vestigen; ze verspreiden zich zeer snel en vertonen een explosieve groei.

Figuur 25: Overzicht van de gekende/geïnteriseerde vismigratieknelpunten in het Leiebekken (Bron: vismigratiedatabank - 2005)

2.1.1.4 Duurzaam omgaan met water

Grondwaterverbruik

- Het grondwaterverbruik in het Leiebekken leidt tot grondwaterpeildalingen zowel in de diepere als de ondiepere grondwaterlagen.
- Een groot aantal winningen zijn in het Sokkelsysteem uitgebouwd en zorgen, voornamelijk in de regio Waregem, voor een aanzienlijke depressietrechter. (zie Figuur 11)
- Het bekkenoverschrijdende karakter van de grondwatersystemen vereist een bekkengrensoverschrijdende aanpak van de grondwaterproblemen.
- Illegale grondwaterwinningen maken dat de moeilijk is om de exacte hoeveelheid gewonnen grondwater te kennen.
- Er is nog onvoldoende sensibilisering rond het gebruik van alternatieven voor grondwater als hoogwaardige waterbron.

Diversifiëren van de waterbronnen

- Kwalitatief hoogwaardig water (60% van het waterverbruik is drinkwater, 23% grondwater) wordt momenteel nog voor (te) veel toepassingen gebruikt. Er wordt m.a.w. te weinig gebruik gemaakt van laagwaardig water (hemelwater/oppervlaktewater).
- Verontreiniging van oppervlakte-, grond- en drinkwater beperkt het gebruik voor sommige toepassingen in onder meer de landbouw of de industrie.
- Er is momenteel nog onvoldoende inzicht bij de verschillende sectoren welke toepassingen hoogwaardig water vereisen en voor welke toepassingen alternatieve laagwaardige waterbronnen kunnen worden gebruikt, alsook in de beschikbaarheid van deze laagwaardige waterbronnen.
- Het subsidiebeleid inzake hergebruik van hemelwater en handhaving ervan is ontoereikend.
- De beschikbaarheid van oppervlaktewater als alternatieve waterbron is beperkt.
- Er doen zich praktische problemen voor bij het hergebruik van hemelwater of effluentwater (hoge verhardingsgraad beperkt opvang, buffering en hergebruik van hemelwater op bedrijventerreinen enz.).

2.1.1.5 Knelpunten niet-bekkenniveau

Niveau Vlaanderen

Enkele belangrijke knelpunten voor het niveau Vlaanderen (voor de overige knelpunten wordt verwezen naar de documenten “Knelpunten voor het Vlaamse niveau” en “Knelpunten voor het stroomgebiedniveau”):

- Controle en handhaving van de 5-m zone langs de waterlopen (volgens Wet onbevaarbare waterlopen en Decreet 22 dec. 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen).
- Eén van de meest gehoorde knelpunten van de waterbeheerders heeft betrekking op een te starre wetgeving waardoor waterprojecten een heel lange administratieve weg dienen te volgen, hierdoor enorme vertragingen oplopen of de realisatie ervan zelfs volledig gehypothecerd wordt.
- Sanering en/of ruiming van waterlopen kampt met juridische en beleidsmatige problemen. Waterlopen worden niet of minder frequent geruimd ten gevolge van de VLAREA-wetgeving. De strenge normen maken de ruiming van specie (en vooral de afzet ervan) een zeer dure zaak.
- Er is een nood aan harmonisering van VLAREBO/VLAREA/VLAREM.

Stroomgebiedniveau

Enkele voor het Leiebekken belangrijke knelpunten voor het stroomgebiedniveau van de Schelde:

- Gewestoverschrijdende vervuiling van verschillende waterlopen.

Deelbekkenniveau

Enkele voor het Leiebekken belangrijke knelpunten voor het deelbekkenniveau:

- De lokale wateroverlastknelpunten
- De lage rioleringsgraad in een aantal gemeenten moet weggewerkt worden door een verdere uitbouw van de gemeentelijke rioleringsinfrastructuur
- Het nagenoeg ontbreken van een sluitende controle op de aansluiting van de woningen in gerioleerde straten

2.1.2 Potenties

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Waterbeheersing en veiligheid

Belangrijke win-winsituaties zijn er met de sector Huisvesting (retentie ter plaatse door afkoppelen en hergebruik van hemelwater), met de sector Natuur, bos & landschap (natuurfunctie in overstromingsgebieden) en met de sector Toerisme & recreatie (zachte recreatie in overstromingsgebieden). Met de sector Land- en tuinbouw is er een mogelijke meerwaarde in bepaalde landbouwgebieden: een landbouwfunctie in bepaalde overstromingsgebieden kan, afhankelijk van de lokale omstandigheden (vb. de terugkeerperiode van overstroming). Daarnaast zijn er nog andere win-winsituaties nl. het verminderen van erosie en het vertragen van de neerslagafvoer.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Milieuhygiënische infrastructuur

Belangrijke win-winsituaties met andere sectoren zijn onder meer een doorgedreven afkoppeling en hergebruik van hemelwater: het rioleringsnetwerk wordt ontlast, de inwoners besparen op water en wateroverlast kan voorkomen worden. Het beter op elkaar afstemmen van gemeentelijke en bovengemeentelijke infrastructuurwerken en werken aan waterlopen kunnen het waterbeheer veel efficiënter maken.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Drinkwater- en watervoorziening

Door de drinkwatermaatschappijen worden opportuniteiten gezien in het aanleggen van grijswatercircuits ten behoeve van industriezones; deels gebaseerd op hemelwater en deels gebaseerd op afvalwater. Sommige soorten proceswater komen hier uitstekend voor in aanmerking, zoals RWZI-effluent.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Land- en tuinbouw

In natuurlijke overstromingsgebieden kunnen de minst waardevolle gronden onteigend worden van de landbouwsector en als natuurgebied herbestemd worden. Verder worden er kansen gezien in sluitende beheersovereenkomsten, meer gericht op agrarisch beheer. Het inschakelen van zowel natuurgebieden als landbouwgebieden gelegen in natuurlijke overstromingsgebieden kan de inundatieduur en -hoogte op alle percelen sterk minderen (spreiding en verhoging komberging) wat voor beide sectoren een win-winsituatie betekent. Perceelsrandbeheer en beheersovereenkomsten langs oppervlaktewater, waarbij rekening gehouden wordt met de noden van de sectoren, kan aanleiding geven tot een betere oppervlaktewaterkwaliteit en is erosiebestrijdend. Het gebruik van stalmest i.p.v. drijfmest werkt structuurbevorderend voor de bodem en leidt tot minder uitspoeling van nutriënten en zwevende stoffen. Gezuiverd effluent van RWZI zou kunnen gebruikt worden als irrigatiewater in de landbouw. Kansen en win-winsituaties worden ten slotte gezien in - al dan niet watergebonden - hoefvetoerisme.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Industrie en handel

Op het vlak van op te vangen hemelwater ziet de sector een mogelijke win-winsituatie naar buffering ten behoeve van ontlasting van oppervlaktewater. In sommige industriële processen kan weliswaar hemelwater gebruikt worden. Hergebruik van hemelwater binnen bepaalde sectoren zorgt niet alleen voor een besparing voor de industrie, maar kan een positieve invloed hebben op het beperken van wateroverlastproblemen.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Huisvesting

Het is noodzakelijk om over een juridisch kader te kunnen beschikken dat het bouwen in overstromingsgebieden een halt kan toeroepen. Het beschikken over een ruwe afbakening van de winterbedding kan leiden tot een gewestelijke stedenbouwkundige verordening. Ruimtelijke ordening kan in principe ook vanuit de vereisten van "de goede ruimtelijke ordening" en in samenwerking met

de overheid ervoor zorgen dat de meest kwetsbare gebieden worden gevrijwaard op basis van bindende adviezen. Daarnaast ziet men tevens de mogelijkheid om bouwzones gelegen in overstromingsgebied te verwisselen met landbouwpercelen. Een dergelijke planologische ruil valt echter binnen de ruimtelijke ordening en een herbestemming dient te kaderen binnen de visie van een (veelal gemeentelijk) ruimtelijk structuurplan.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Transport en vervoersinfrastructuur

Meer transport via de Leie leidt tot minder hinder op de wegen.

Plasbermen/plas-dras-situaties in de Leie zijn belangrijke potentiële zones voor natuurontwikkeling en bieden kansen voor waardevolle habitats. Zij zijn eveneens waardevol in de strijd tegen de oeverafkalving.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Ontginningen

Win-winsituaties ziet de sector Ontginningen bij het niet opvullen van groeves en ze te laten als open waterplas met een uitgesproken recreatieve potentie. Bij de zandontginningen in de Leievallei heeft dit ondermeer geleid tot het ontstaan van de recreatievijver in het Provinciaal Domein 'De Gavers'. Het potentieel om oude groeves in te schakelen als wachtbekkens is in het Leiebekken eerder gering.

Niet-opgevulde ontginningsputten kunnen ingeschakeld worden als spaarbekken ten behoeve van de landbouw, de drinkwaterproducenten, de industrie en/of als bufferbekken of als natuurgebied (steeds met oog voor multifunctionaliteit). Verder kunnen de ontginningsputten ook in sommige gevallen opgevuld worden met baggerslib, dat door de waterbeheerders uit waterlopen wordt geruimd. Verwerkte bagger- en ruimingsspecie kan worden toegepast als secundaire grondstof, namelijk als niet-vormgegeven bouwstof (ter vervanging van vulzand, ...) en als vormgegeven bouwstof (bouwzand voor beton, bakstenen...) ter vervanging van primaire delfstoffen.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Toerisme en recreatie

Een breed, samenhangend lange termijnproject voor toerisme en recreatie op en om de Leie dat steunt op een goede samenwerking met de waterbeheerders en alle betrokkenen vindt de sector een belangrijke troef. Het voorbehouden van de Leie en het Leiebekken voor zachte recreatie kan mee helpen een garantie te bieden voor het behoud van de natuur- en belevingswaarden van de rivier en haar omgeving.

Win-winsituaties ziet de sector Toerisme en recreatie bij de uitvoering van het project Rivierherstel Leie. Afgesloten Leiemeanders (bv. in Sint-Baafs-Vijve) zullen in de toekomst, op voorwaarde dat de waterkwaliteit eerst verbetert, opnieuw bevaarbaar gemaakt worden voor de pleziervaart. Daarnaast is het renoveren en behouden van sluizen en andere kunstwerken een positief punt (drietrapslus Ooigem, sluis op oude Leiearm in Waregem, pompgebouw Bossuit, Sint-Pietersbrugje te Moen, ...). Dit draagt immers ook bij tot het industriële erfgoed van de regio, waarmee we de regio willen positioneren. In het algemeen is de toeristische sector ook vragende partij voor een natuurlijke oeverversterking (visueel aantrekkelijk) i.p.v. een kunstmatige (bv. betonblokken), dit om onder meer de landschapsbelevingswaarde te versterken.

Het realiseren van het Actieplan voor de binnenvisserij op de Leie (Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen, 2003) in overleg met alle betrokkenen, leidt tot de gepaste inrichting van hengelzones op de hiervoor geschikte plaatsen langs de waterloop. Hierdoor worden aan de hengelaar geschikte hengelplaatsen geboden en kan men ervoor zorgen dat de meest kwetsbare gebieden minder onder druk komen te staan.

De inrichting van natuurvriendelijke oevers (met plasberm) op plaatsen waar oevers afkalven als gevolg van de golfinslag tengevolge van de scheepvaart, biedt tevens mogelijkheden voor de vispopulaties. Het creëren van plasbermen met een open verbinding tussen de waterloop en de plasberm kan nl. het aantal natuurlijke paaiplaatsen doen toenemen.

Kansen en win-winsituaties aangegeven door de sector Natuur, bos en landschap

Met nagenoeg elke sector zijn win-winsituaties te creëren. Met betrekking tot de sectoren 'Land- en tuinbouw' en 'Waterbeheersing en veiligheid' worden de mogelijkheden aangekaart voor het scheppen van ruimte voor water en het optimaliseren van de natuurlijke overstromingsgebieden die resulteren in geringere overstromingshoogtes op akkerpercelen. Anderzijds worden een goede waterkwaliteit en visstand gewenst door de hengelsportverenigingen en door de milieuhygiënische sector. Het niet opvullen van groeves en ontginningen kan resulteren in vochtige of plas-drassituaties met een belangrijke meerwaarde voor natuurontwikkeling.

De wens van de natuursector naar een meer natuurlijk en dynamisch oppervlaktewatersysteem kan een belangrijke win-winsituatie opleveren voor de sector Waterbeheersing en veiligheid; door het ondermeer terug aankoppelen van oude zijarmen aan de hoofdrievieren. Ook het zoveel mogelijk beperken van discontinuïteiten en ruimtebeslag in de natuurlijke overstromingsgebieden is een significante win-winsituatie met de waterbeheersingssector.

Een andere win-winsituatie met de sectoren Milieuhygiënische infrastructuur en Toerisme en recreatie (hengelsport) is het streven naar een algemeen betere waterkwaliteit door de aanleg van KWZI's en het opzetten van erosiebestrijdingsplannen door de gemeenten.

2.2 VISIEONDERSTEUNENDE ANALYSES

2.2.1 Ruimtelijke analyse

Om de visievorming inzake het integraal waterbeheer en knelpunten met een duidelijke ruimtelijke dimensie te kunnen onderbouwen en structureren werd in kader van de opmaak van de bekkenbeheerplannen een ruimtelijke analyse uitgewerkt. Deze analyse omvat een **watersysteemanalyse** en een **sectorale aanspraken- en knelpuntenanalyse**. Beide analyses voorzien in de opmaak van "**geschiktheidskaarten**". De ruimtelijke analyse is een GIS-analyse (gegevens t.e.m. 2004) op basis van het voor gans Vlaanderen ter beschikking zijnde digitaal kaartmateriaal die de mogelijkheden (consensusgebieden) of de eventuele beperkingen (evaluatiegebieden) voor een bepaald watersysteemaspect of sectoractiviteit in het bekken nagaat, afgewogen aan de mogelijkheden die er vanuit het watersysteem zijn.

De ruimtelijke analysekaarten zijn indicatief en worden als signaalkaarten gebruikt bij de opbouw van de visie op het watersysteem en het analyseren van mogelijke oplossingsscenario's voor belangrijke knelpunten in het Leiebekken. Het is een theoretische analyse die enkel richtinggevend kan gebruikt worden en die met betrekking tot concrete projecten zeker nog moet worden afgetoetst op het terrein.

OPMAAK GESCHIKTHEIDSKAARTEN

De geschiktheidskaarten worden opgemaakt op basis van een **waterkansenkaart** en één of meer **praktische randvoorwaardenkaarten**.

- De **WATERKANSENKAARTEN** (WKK's) geven weer *waar het fysische systeem kansen biedt voor een bepaalde watersysteemfunctie of een sectoractiviteit*. Ze tonen ook waar een sector het watersysteem duurzaam kan gebruiken zonder in conflict te komen met het functioneren van dat systeem. Voor een bepaalde sector duiden de waterkansenkaarten dus aan waar er kansen of knelpunten kunnen zijn met het watersysteem. De waterkansenkaart houdt geen rekening met mogelijke technische oplossingen of de actuele ruimtelijke situatie. Ook voor de watersysteemaspecten worden waterkansenkaarten gemaakt. Dat zijn referentiekaarten voor één bepaalde watersysteemfunctie. Deze kaarten tonen het bekken zoals het zou kunnen zijn zonder menselijke invloed, door louter te kijken naar fysische eigenschappen. Ze duiden dus gebieden aan die belangrijk zijn voor het functioneren van de bestaande of te verwezenlijken watersysteemfunctie. Waterkansenkaarten worden opgemaakt o.b.v. objectieve wetenschappelijke gegevens, de basisprincipes van het integrale waterbeleid en de doelstellingen uit de kaderrichtlijn Water.
- De **PRAKTISCHE RANDVOORWAARDENKAARTEN** (PRV's) omvatten onder meer een inputkaart met de huidige ruimtelijke situatie, die informatie toont over de **aanwezigheid** (A) en het **bestemmingsniveau volgens gewestplan** (B), een inputkaart die de **claims of visie** (C) van de *waterbeheerder of sectoren* toont en een inputkaart die de **juridische en beleidsmatige randvoorwaarden** (JBA's) illustreert. De praktische randvoorwaardenkaarten worden opgemaakt in samenspraak met de sectorvertegenwoordigers.

Zowel de waterkansenkaarten als de praktische randvoorwaardenkaarten worden in drie stappen opgemaakt. Eerst gebeurt er een selectie van de basiskaarten, vervolgens het samenvoegen en combineren van deze basiskaarten (via een waarderingstabel) tot een inputkaart en als laatste worden de verschillende inputkaarten tegen elkaar afgewogen om finaal tot een WKK of een PRV te komen.

De geschiktheidskaart combineert de waterkansenkaart met één of meerdere praktische randvoorwaardenkaarten en vormt de basis om de visie op de betreffende sector en zijn relatie tot het watersysteem op te bouwen. Op de **geschiktheidskaart** worden een aantal types van gebieden aangeduid:

- **consensusgebieden:** gebieden waarop consensus bestaat tussen de kansen vanuit het watersysteem en de aanspraak van de sector (dus een hoge waardering zowel op de waterkansenkaart als op de “C”-sectorvisie);
- **evaluatiegebieden:** gebieden waarvoor de kansen vanuit het watersysteem voor de sector of de watersysteemaspecten minimaal zijn, maar waarop de sectoren wel aanspraak maken (dus een lage waardering op de waterkansenkaart en een hoge waardering op de “C”-sectorvisie);
- **potentiegebieden:** gebieden waarvoor er vanuit het watersysteem kansen zijn voor een bepaalde sector of een bepaald watersysteemaspect, maar waarop nog niemand aanspraak heeft gemaakt (hoge waardering op de waterkansenkaart en lage waardering op de “C”-sectorvisie).

2.2.1.1 Geschiktheidsanalyse waterkwantiteitsaspecten

Wat betreft de waterkwantiteit zijn er tal van mogelijke aspecten waarvoor de aanspraken vanuit het waterbeheer moeten worden geanalyseerd. In een eerste fase blijven die aspecten beperkt tot de watersysteemaspecten waarvoor al voldoende informatie beschikbaar is:

- **waterberging:** afvlakken van piekdebieten van de waterlopen door berging (van nature of gestuurd) in de vallei om wateroverlast in de benedenstroomse gebieden te voorkomen;
- **waterconservering:** tegengaan van verdroging in gebieden die van nature geschikt zijn om water (zowel neerslag als grondwater) vast te houden;
- **infiltratie:** reduceren van de oppervlakkige afstroming van hemelwater en aanvulling van de grondwaterstand.

In Figuur 26 wordt schematisch de opmaak van de geschiktheidskaarten waterberging en waterconservering weergegeven. De waterkansenkaarten (WKK) worden op een wetenschappelijk onderbouwde manier opgemaakt. In overleg met experts, administraties en waterbeheerders worden de inputkaarten sectorvisie of claim (C) en de huidige ruimtelijke situatie (HRS) opgemaakt. De huidige ruimtelijke situatie wordt inzake het betreffende aspect opgebouwd op basis van het actueel bodemgebruik en het gewestplan welke onderling gecombineerd worden via een waarderingstabel. Er wordt m.a.w. nagegaan waar er vanuit de huidige ruimtelijke situatie mogelijkheden of net geen mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld waterberging. In een volgende stap wordt de sectorvisie of claims (C) van de waterbeheerders via een vaste waarderingstabel getoetst aan kansen vanuit de huidige ruimtelijke situatie. Het resultaat van de tussenstap wordt in een volgende stap geconfronteerd aan de WKK voor het watersysteemaspect in kwestie en levert de geschiktheidskaart.

Voor de waterkwantiteitsaspecten zijn in de geschiktheidskaart enkel de consensusgebieden en potentiegebieden bepalend voor de ontwikkeling van de visie, gezien de sterke relatie tussen de WKK en de PRV.

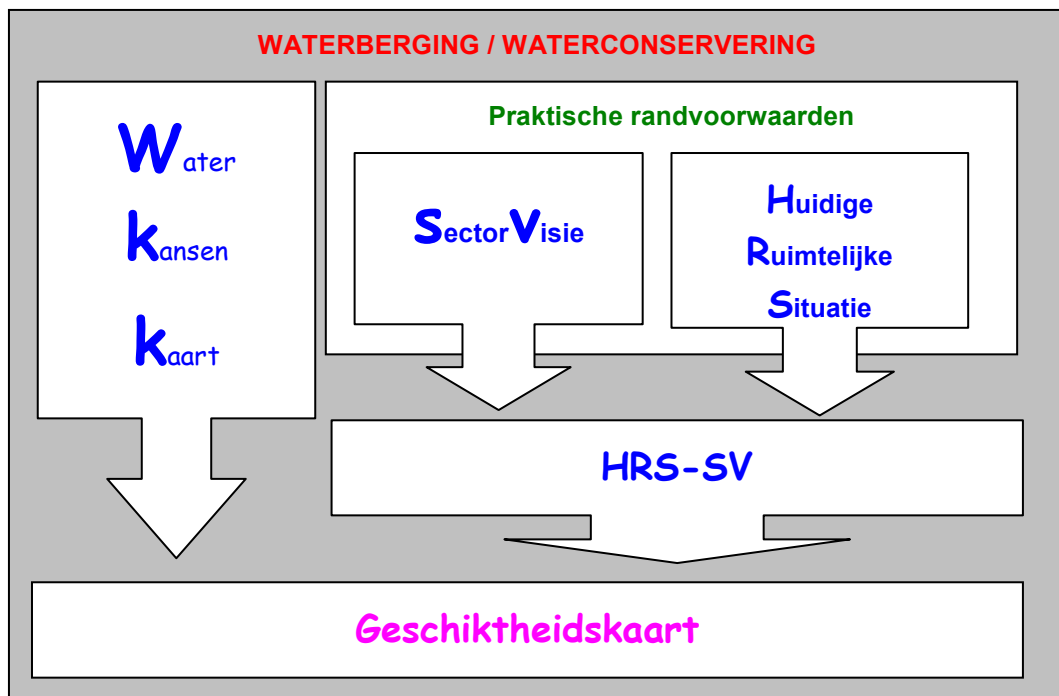
Het is belangrijk te benadrukken dat de geschiktheidsanalyse voor de in rekening genomen watersysteemaspecten werd opgebouwd vanuit het standpunt van de waterbeheerder. De geschiktheidsanalyse van de waterkwantiteitsaspecten omvat dus **nog geen toetsing met de sectorstandpunten** landbouw, natuur, huisvesting en industrie. **Deze toetsing met de sectorstandpunten dient nog te gebeuren in functie van de visievorming en concrete projecten. Een consensus op de geschiktheidskaarten waterkwantiteit betekent m.a.w. niet vanzelfsprekend een consensus op het terrein.**

WATERBERGING

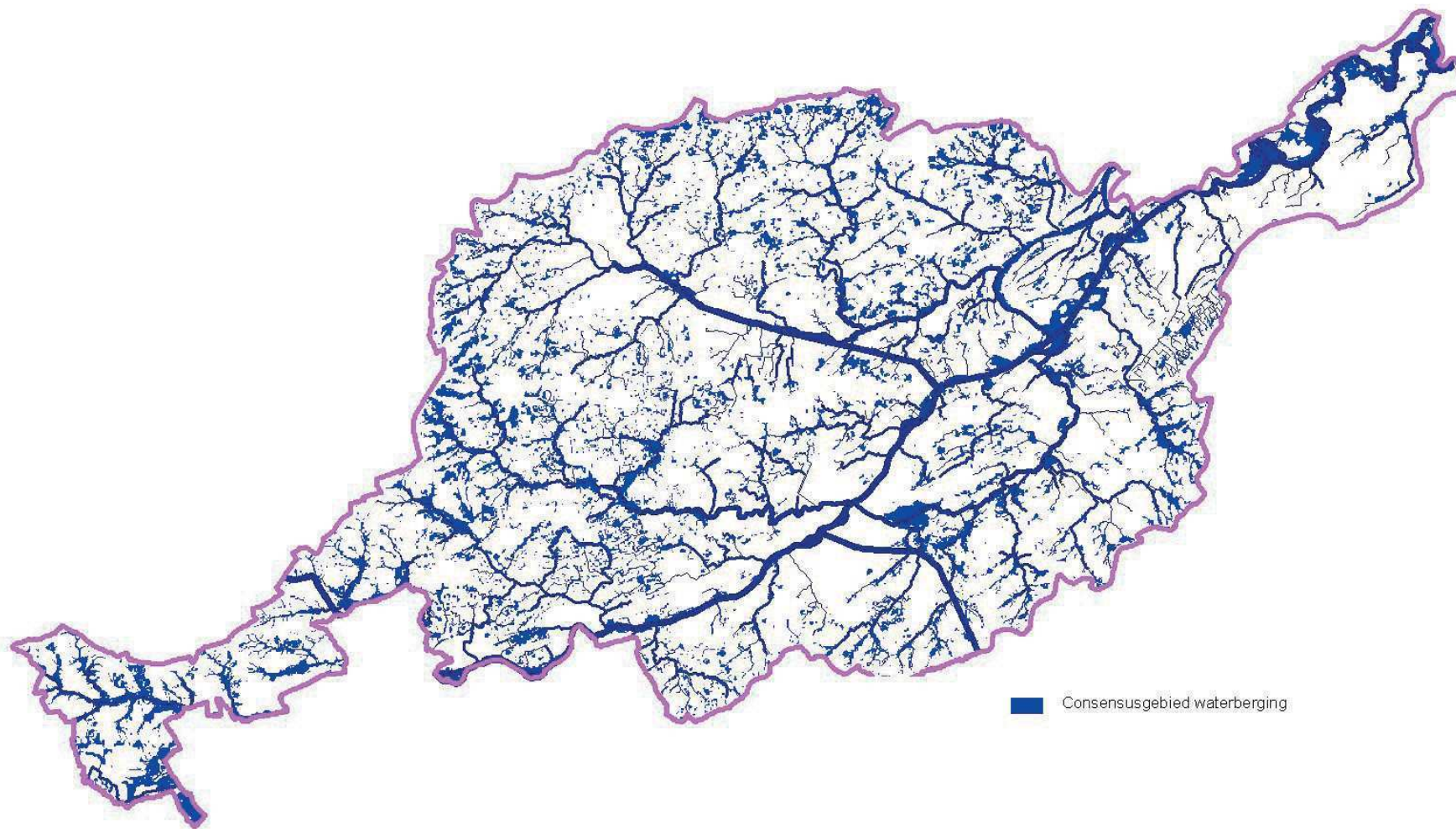
De waterkansenkaart voor waterberging geeft een beeld van de overstroombare gebieden met uitsluiting van antropogene invloeden. Alle bestaande bebouwing wordt als niet geschikt beschouwd om water te bergen en zit dus niet in de sectorvisie van de waterbeheerders. De sectorvisie van de waterbeheerders is een vertaling van het concept “ruimte voor water”, waarbij het streven is om de waterloop zoveel mogelijk ruimte te geven. De kaart huidige ruimtelijke situatie geeft de mogelijkheden

weer van de combinatie van waterberging met andere gebiedsfuncties, rekening houdend met de huidige situatie.

De geschiktheidskaart voor waterberging laat zien dat er heel wat consensusgebieden zijn voor waterberging in het Leiebekken. Enkel deze gebieden zijn van belang als aandachtsgebieden voor het (toekomstige) waterbergingsbeleid. Dat betekent zeker niet dat al die consensusgebieden daadwerkelijk zullen worden ingeschakeld in het watersysteem. Het zijn gebieden die zowel vanuit hun fysische eigenschappen als vanuit hun ruimtelijke invulling of bestemming in aanmerking komen om in de toekomst mogelijk een waterbergingsfunctie te vervullen die de veiligheid of het herstel van de vallei bevordert.

Figuur 26: Schematische weergave van de opmaak van de geschiktheidskaarten waterberging en waterconservering

Figuur 27: Geschiktheidskaart waterberging

WATERCONSERVERING

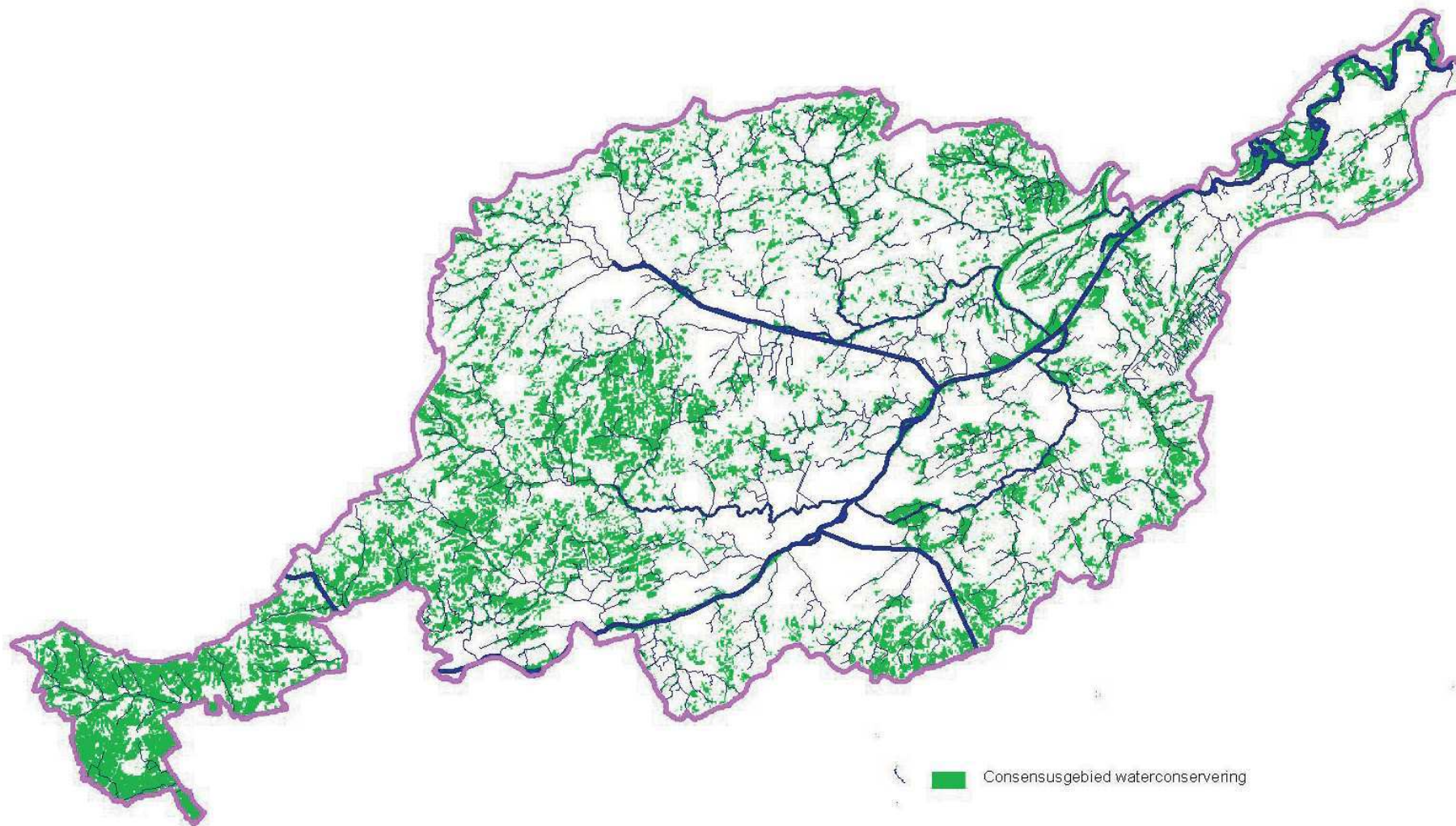
Waterconservering betekent het vasthouden van water voordat het via het oppervlaktewater wordt afgevoerd. Belangrijke factoren hierbij zijn de aanvoer van kwelwater, het vasthoudend vermogen van de bodem en de helling. Het is de bedoeling om gebiedseigen water te conserveren.

Op de waterkansenkaart voor infiltratie worden voornamelijk gronden met ondiepe tot zeer ondiepe grondwaterstanden en kwelgebieden hoog gewaardeerd en verder genuanceerd aan de hand van de doorlaatbaarheid van de bodem en de hellingsgraad van het gebied.

De geschiktheidsanalyse waterconservering tracht een signaal te geven voor die gebieden die een grote potentie hebben om gebiedseigen water te conserveren en aldus een belangrijke waterconserverende rol spelen in het watersysteem (waterafhankelijke terrestrische ecosystemen en kwetsbare gebieden voor verdroging), **zonder hierover een definitief oordeel te vellen.**

De consensusgebieden hebben een (voldoende) watervasthoudend potentieel, bijvoorbeeld omwille van fijne textuur of (zeer) ondiepe grondwaterstanden. De evaluatiegebieden daarentegen hebben geringe mogelijkheden om water vast te houden, bijvoorbeeld omwille van de textuur van de bodem of hellingsgraad.

Deze consensusgebieden waterconservering komen, zoals te verwachten is, grotendeels overeen met de consensusgebieden waterberging. In bovenloopgebieden met een goede waterkwaliteit is er in die gebieden een win-winsituatie mogelijk tussen waterberging, herstel watergebonden natuur en bestrijding van verdroging.

Figuur 28: Geschiktheidskaart waterconservering

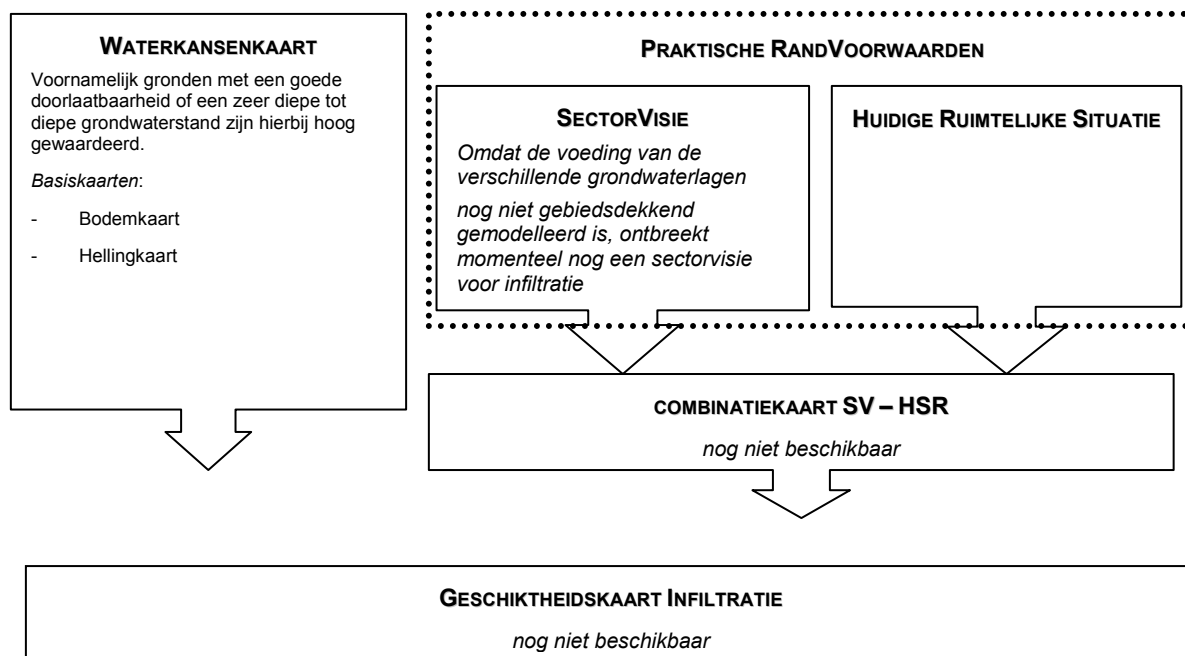
INFILTRATIE²⁶

In een natuurlijke situatie zonder verharde oppervlakten wordt de infiltratie grotendeels bepaald door het bodemtype en door de grondwaterstand. Een bodem met een luchtige structuur kan sneller water in de bodemporiën opnemen. De grondwaterstand bepaalt dan weer het volume in de bodem welke beschikbaar is voor infiltratie.

Op de waterkansenkaart worden voornamelijk gronden met een goede doorlaatbaarheid of een zeer diepe tot diepe grondwaterstand hoog gewaardeerd.

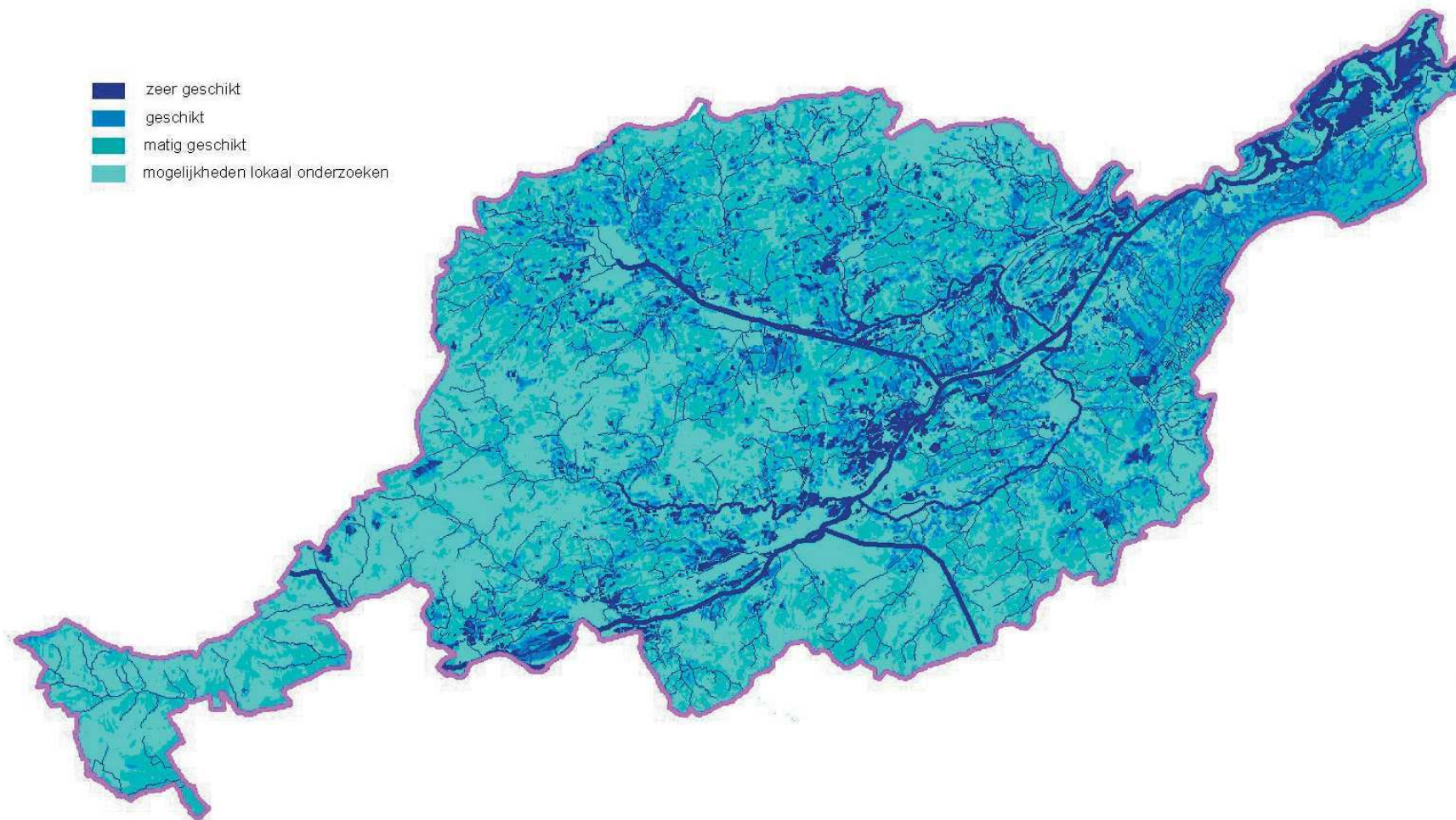
Omdat de gegevens uit de bodemkaart gedateerd raken en van een aantal gebieden de bodemsamenstelling niet met zekerheid bekend is (bijvoorbeeld bij poldergebieden, verstedelijkte zones en militaire gebieden) is die benadering louter indicatief. Het is dan ook noodzakelijk om steeds de werkelijke infiltratiecapaciteit op het terrein verder te onderzoeken vooraleer een definitieve uitspraak kan gedaan worden over de infiltratiegeschiktheid van een gebied.

Een sectorvisie voor infiltratie ontbreekt momenteel nog omdat de voeding van de verschillende grondwaterlagen nog niet gebiedsdekkend gemodelleerd is. Momenteel is voor het aspect infiltratie dus enkel een waterkansenkaart beschikbaar. Gebiedsdekkende grondwatermodelleringsgegevens zullen in de toekomst verdere en verfijnde kaartanalyses voor de infiltratiecapaciteit mogelijk maken.

Figuur 29: Schematische weergave opmaak waterkansenkaart infiltratie

²⁶ enkel waterkansenkaart: omdat de voeding van de verschillende grondwaterlagen nog niet gemodelleerd is, ontbreekt momenteel voor het aspect infiltratie een sectorvisie.

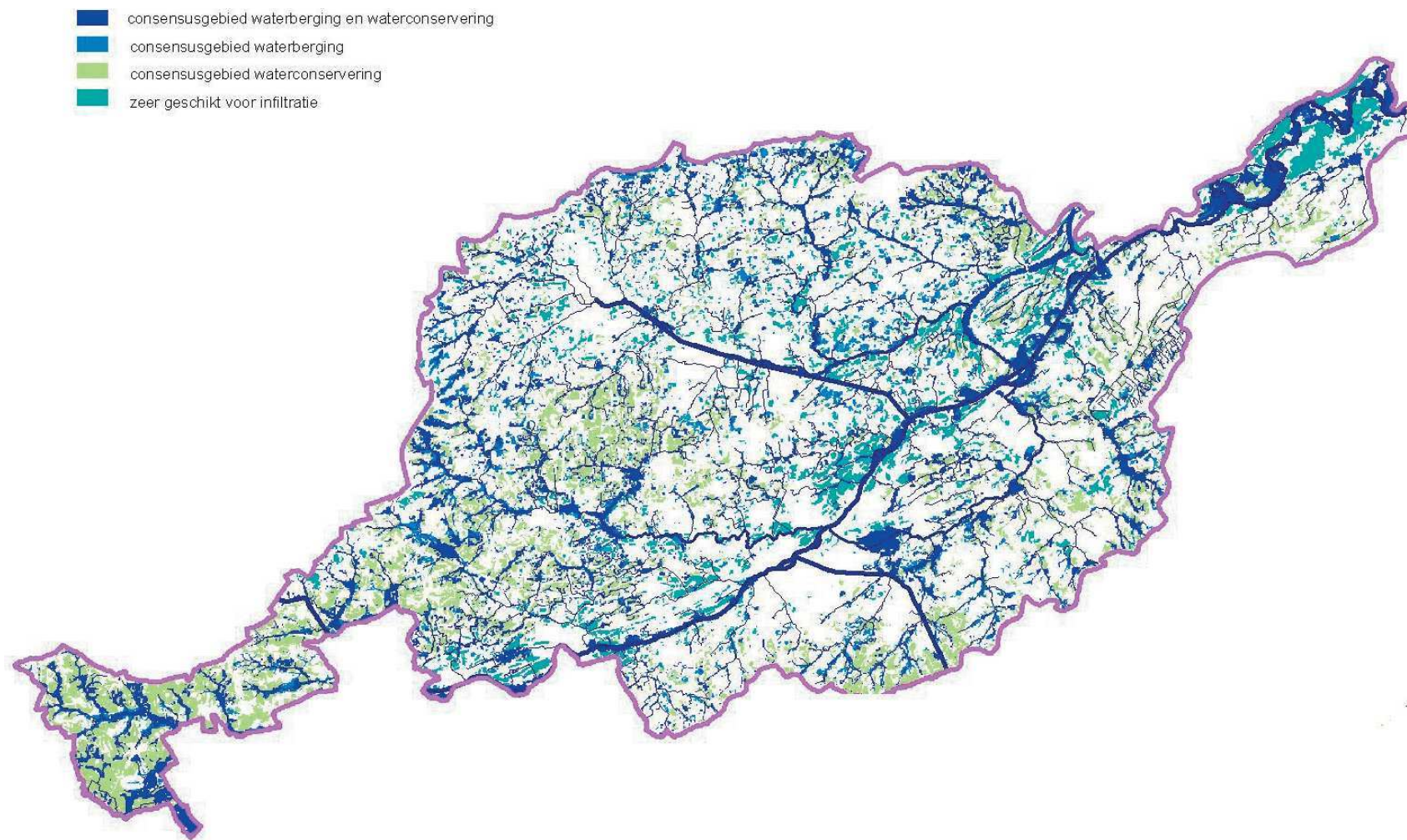

Figuur 30: Waterkansenkaart infiltratie

PRIORITAIRE ZONES WATERBEHEER

De “prioritaire zones waterbeheer” in het Leiebekken zijn de voor het watersysteem belangrijk(st)e gebieden. Het is het geheel van de consensusgebieden waterberging, consensusgebieden waterconservering en de gebieden die zeer geschikt zijn voor infiltratie (zie Figuur 28). Dit betekent echter niet dat in gebieden die niet tot deze prioritaire zones waterbeheer behoren er geen aandacht moet zijn voor infiltratie. De infiltratiecapaciteit moet immers overal in het Leiebekken maximaal worden benut met het oog op het terugdringen van de oppervlakkige afstroming van hemelwater.

De geschiktheidskaarten van de verschillende sectoren hebben enkel betrekking op deze “prioritaire zones waterbeheer” in het Leiebekken.

Figuur 31: Prioritaire zones waterbeheer

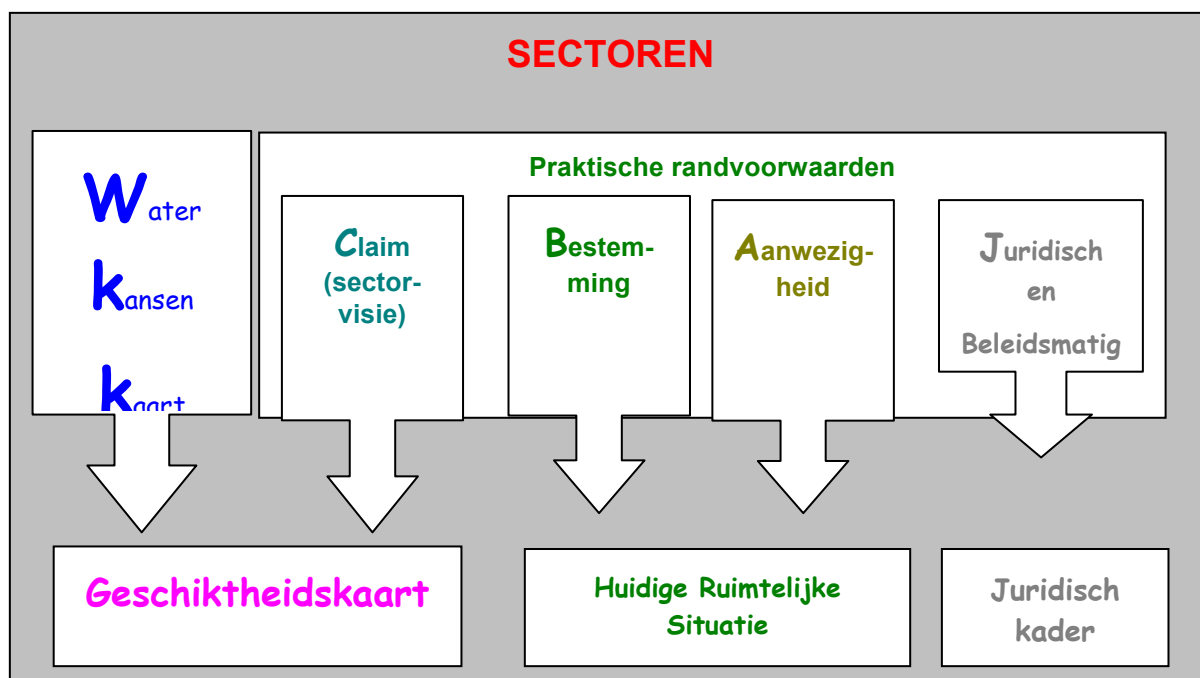
2.2.1.2 Geschiktheidsanalyse sectoren

Voor de sectoren Land- en tuinbouw, Huisvesting, Industrie en Natuur, bos en landschap is een geschiktheidsanalyse uitgevoerd. Die sectoren leggen een sterk beslag op de ruimte en kennen een grote ruimtelijke verspreiding. Het analyseren van de sectorvisie in relatie tot de kansen vanuit het watersysteem biedt een meerwaarde bij de ontwikkeling van een betere afstemming tussen watersysteem en bodemgebruik. De visie van de sector Waterbeheersing en veiligheid wordt vertaald in de watertopiekaarten.

In Figuur 32 wordt schematisch de opmaak van de geschiktheidskaarten voor de geselecteerde sectoren weergegeven. De aanpak is vrij analoog aan deze voor de watersysteemaspecten. De waterkansenkaart wordt voor de verschillende sectoren opgemaakt op een objectieve wetenschappelijke basis. In samenspraak met de sectoren worden een aantal praktische randvoorwaardenkaarten opgemaakt. Daarbij is de sectorvisiekaart met daarop de claims of aanspraken van de sector erg belangrijk. Een groot deel van de input voor de opmaak van deze sectorvisiekaart werd reeds bekomen tijdens de sectorale analyse. Tijdens een overlegmoment met de verschillende sectorvertegenwoordigers werd aan de sectoren de kans gegeven om nog bijkomende gebieden op te nemen in de visie en werden de gebieden gerangschikt in functie van het belang voor de sector. Daarnaast wordt eveneens in samenspraak met de sector kaarten opgemaakt welke weergeven waar de sector momenteel aanwezig, mogelijk aanwezig of niet aanwezig en welke gebieden bestemd, mogelijk bestemd of niet bestemd zijn voor de sector volgens het gewestplan. Een kaart welke de verschillende juridische en beleidsmatige aspecten toont die voor de sector relevant zijn, wordt eveneens opgemaakt.

De geschiktheidskaart voor de sectoren Land- en tuinbouw, Huisvesting, Industrie en Natuur, bos en landschap komt tot stand door de waterkansenkaart en de sectorvisie te combineren. Een geschiktheidskaart van een sector fungeert als "signaalkaart". De consensusgebieden geven gebieden aan waar de sector ook in de toekomst geen problemen hoeft te verwachten met betrekking tot het watersysteem. De evaluatiegebieden geven aan waar de sector in zijn activiteiten op een probleem met het watersysteem kan stuiten. **Het is helemaal niet de bedoeling dat het bekkenbeheerplan gebruikt wordt als basis voor een uitspraak over of visie op alle evaluatiegebieden voor een bepaalde sector. De geschiktheidskaarten geven enkel het signaal dat een specifieke situatie verder moet worden onderzocht als de sector ergens aanspraak op maakt; op basis van verder onderzoek kan pas een beslissing worden genomen.**

De **geschiktheidskaarten** van de verschillende sectoren worden gebiedsdekkend opgemaakt maar zijn in essentie m.b.t. tot de waterbeheerplanning **enkel relevant in de "prioritaire zones waterbeheer"** in het bekken.

Figuur 32: Schematisch weergave opmaak geschiktheidskaarten sectoren

HUISVESTING-HANDEL-VERBLIJFSRECREATIE EN INDUSTRIE

Omwille van het gelijkaardige karakter met betrekking tot het waterbeheer werden zowel de bestemmingen m.b.t. wonen en een aantal bestemmingen specifiek voor handel en verblijfsrecreatie eveneens samen genomen.

De fysische geschiktheid voor bebouwing in het algemeen wordt mede bepaald door de hydrologische condities van de ondergrond. Bouwen in zeer vochtige gebieden is vaak vragen om problemen van wateroverlast, vocht, stabiliteit van de gebouwen enz.

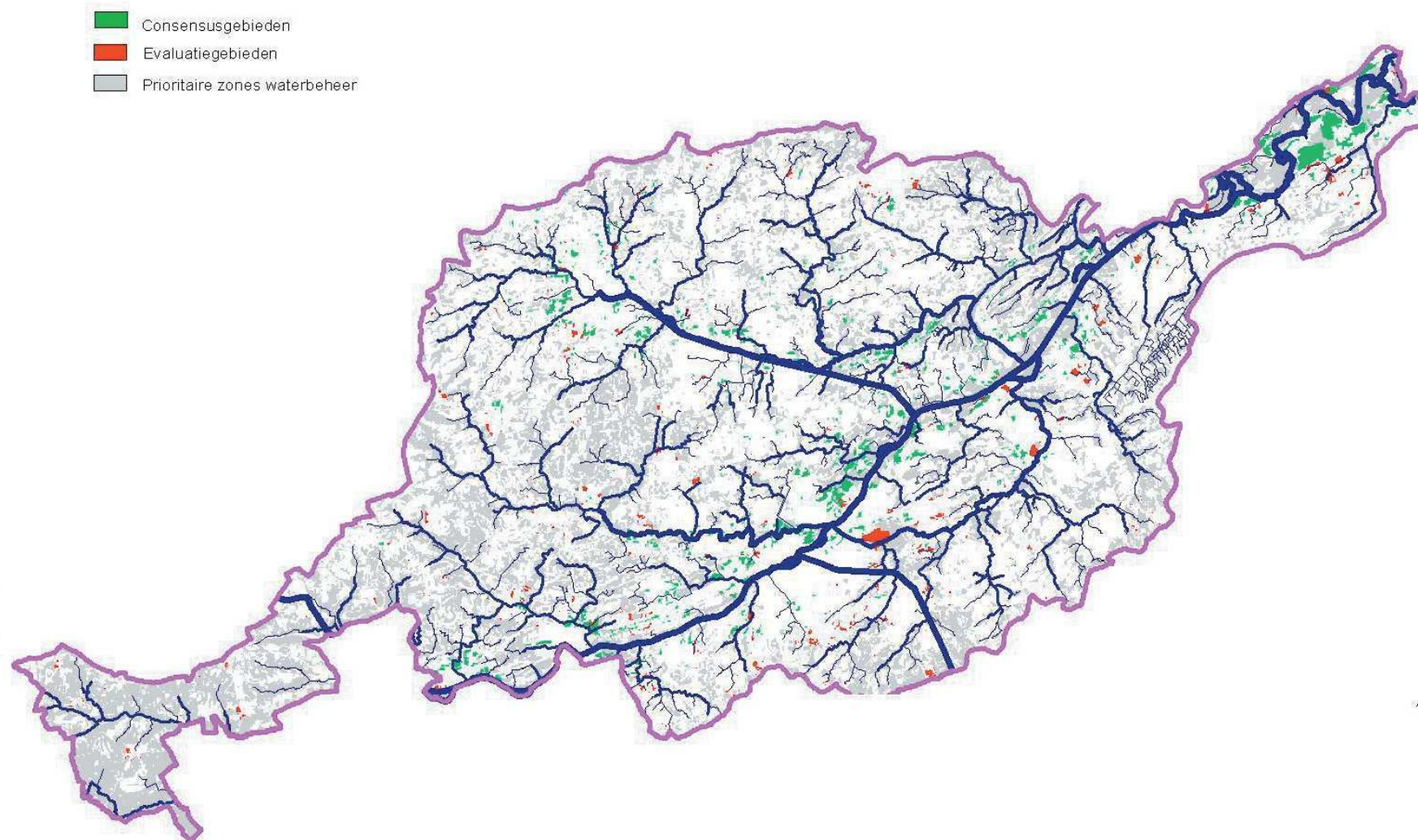
De waterkansenkaart voor huisvesting en de waterkansenkaart voor industrie houden dan ook rekening met de bodemkaart, de risicokaart (2003) voor overstromingen en de van nature overstroombare gebieden.

De sectorvisie is opgesteld op basis van het gewestplan, bestaande BPA's en RUP's en gewenste industriegebieden (ondermeer ENA, ROTO).

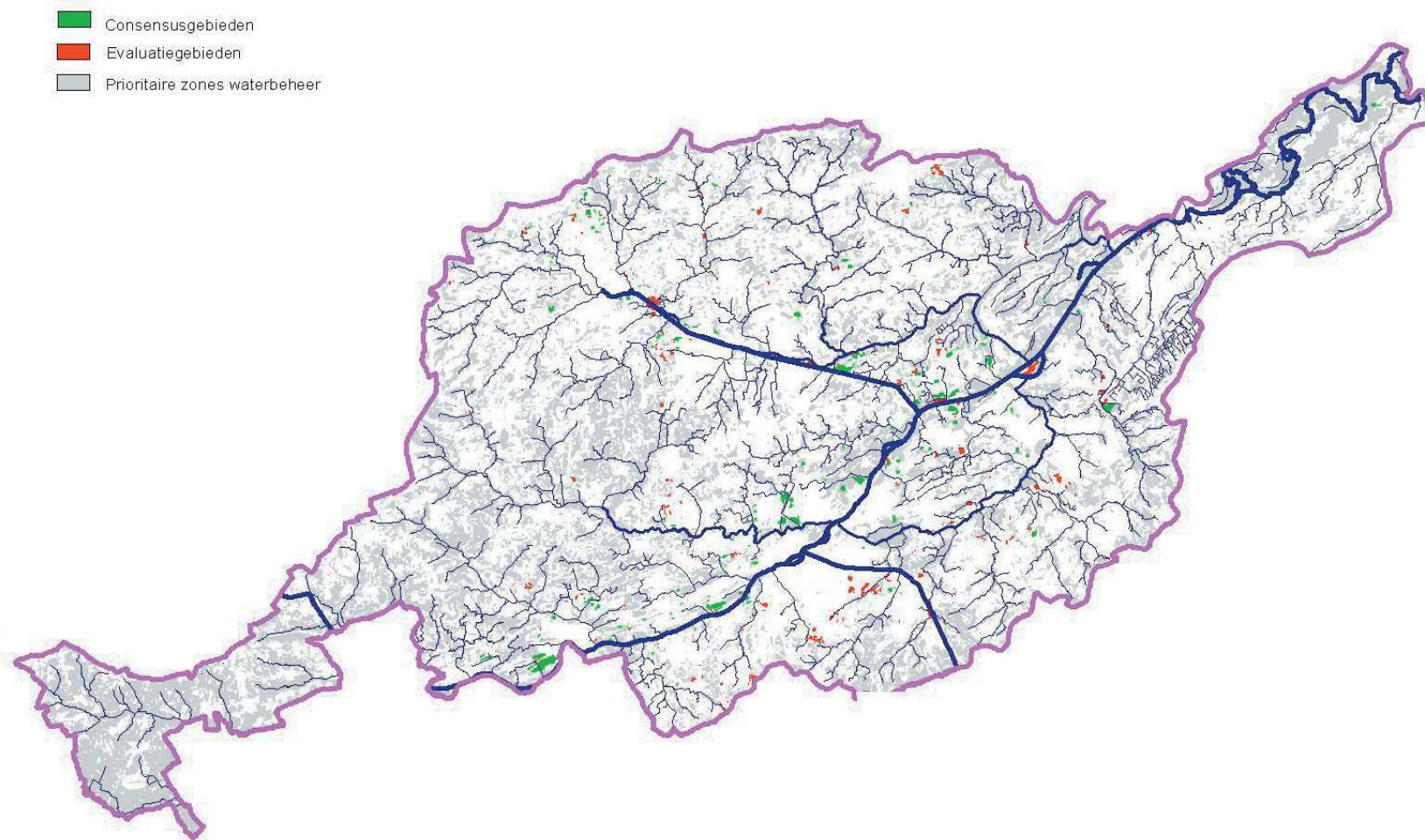
Bij het opmaken van de geschiktheidskaart voor industrie is mede op verzoek van de sector een onderscheid gemaakt tussen de basisvisie afgeleid van het gewestplan en de bijkomende visievormende informatie.

In de consensusgebieden (zie groene kleur op Figuur 33 en 34) zijn de kansen vanuit het watersysteem gunstig en zijn er op het eerste zicht geen problemen te verwachten in het kader van huisvesting, handel en verblijfsrecreatie en industrie.

In de evaluatiegebieden echter (zie rode kleur op Figuur 33 en 34) dient men de aanspraak van de sector te evalueren in functie van de mogelijke beperkingen die het watersysteem stelt. Vanuit maatschappelijk oogpunt kunnen evaluatiegebieden die bestemd en al ingenomen zijn door de sectoren in principe niet meer heringeschakeld worden in het functioneren van het watersysteem.

Figuur 33: Sectorvisie huisvesting-handel-verblijfsrecreatie in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

Figuur 34: Sectorvisie industrie in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

LAND- EN TUINBOUW

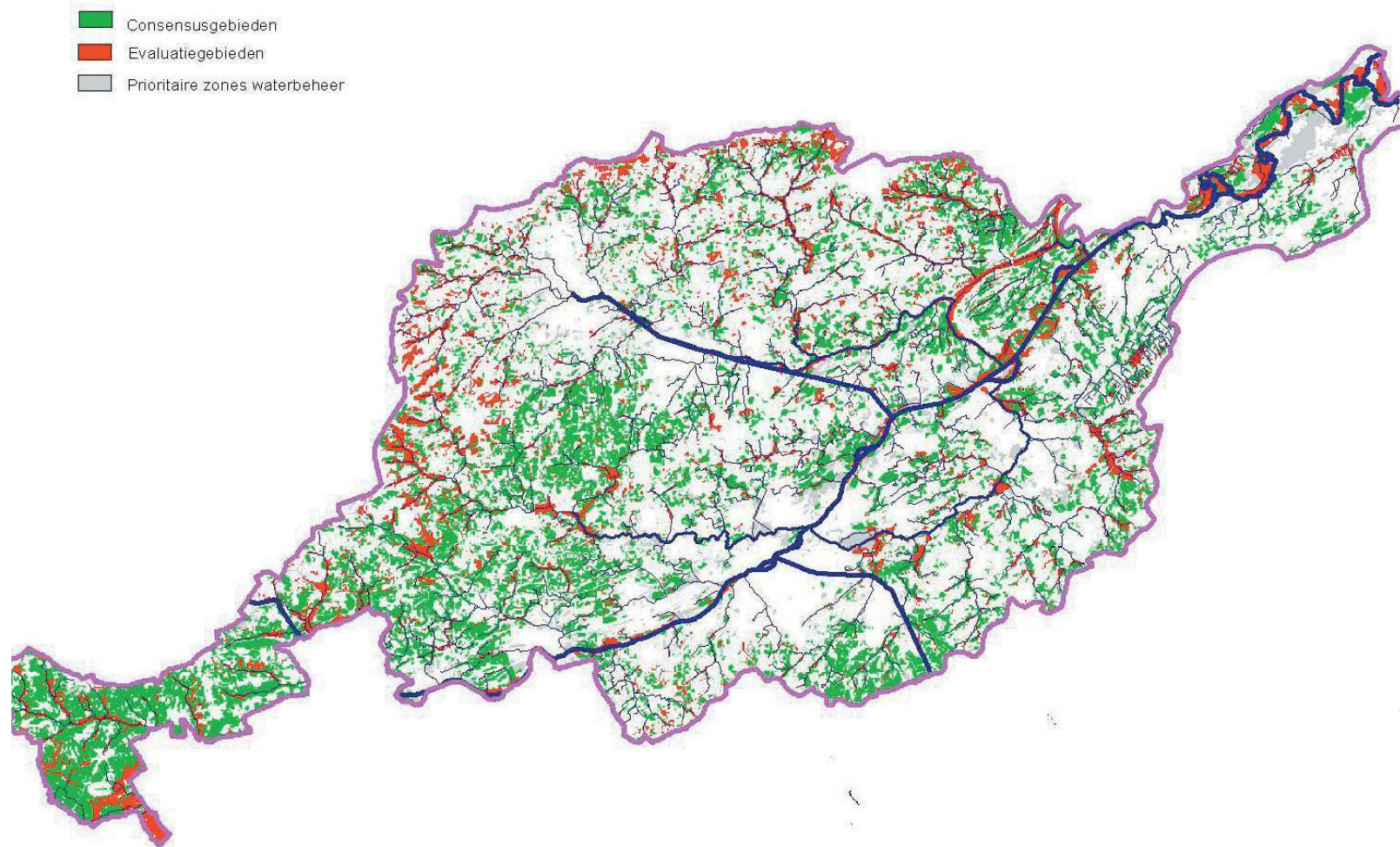
Vanuit het standpunt van de sector Land- en tuinbouw zijn overstromingen op landbouwgronden niet gewenst. Daarnaast zijn zeer natte gronden minder geschikt voor landbouw. De meeste landbouwgewassen zijn immers niet goed bestand tegen overstromingen of zeer natte condities omdat het water de gevoeligheid voor ziekten (schimmels) en het afsterven van de wortels tot gevolg heeft. Een bijkomende belangrijke factor voor de land- en tuinbouw is de bruikbaarheid en toegankelijkheid van de percelen met de huidige technieken en machines.

Voor het opmaken van de waterkanskaart voor de sector Land- en tuinbouw werd dan ook sterk rekening gehouden met het risico op overstromingen en de vochtigheid van de bodem.

De sectorvisie is opgesteld op basis van de landbouwinventarisatie (Boerenbond, 1998), de gewenste agrarische structuur (GAS) (AMINAL, afdeling Land, 1998) en de landbouwtyperingskaart (AMINAL, afdeling Land, 1998). Alle gebieden die momenteel in effectief landbouwgebruik zijn worden als aanspraak meegenomen en verder gewaardeerd in functie van de gewenste agrarische structuur en de waardering volgens de landbouwtyperingskaart. Gebieden die nog niet in landbouwgebruik zijn maar wel opgenomen werden in de GAS worden eveneens meegenomen als aanspraak en worden gewaardeerd in functie van de landbouwtyperingskaart.

De consensusgebieden (zie groene kleur op Figuur 35) voor de sector land- en tuinbouw (in de prioritaire zones waterbeheer) liggen verspreid in het Leiebekken.

Slechts een beperkt deel van de door de landbouw geclaimde gebieden zijn evaluatiegebied. De evaluatiegebieden (zie rode kleur op Figuur 35) (in de prioritaire zones waterbeheer) liggen voornamelijk in overstromingsgevoelige of in van nature overstroombare gebieden. In de bovenstroomse valleien vormen de evaluatiegebieden dunne lintstructuren, in de benedenstrooms valleien grotere aaneengesloten complexen. Hoewel deze valleigebieden als evaluatiegebied worden aangeduid, impliceert dit echter niet dat het functioneren van het watersysteem en het gebruik van deze gebieden voor landbouwtoepassingen niet kunnen samengaan. In de evaluatiegebieden dient gestreefd te worden naar multifunctionaliteit tussen de verschillende functies.

Figuur 35: Sectorvisie land- en tuinbouw in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

NATUUR, BOS EN LANDSCHAP

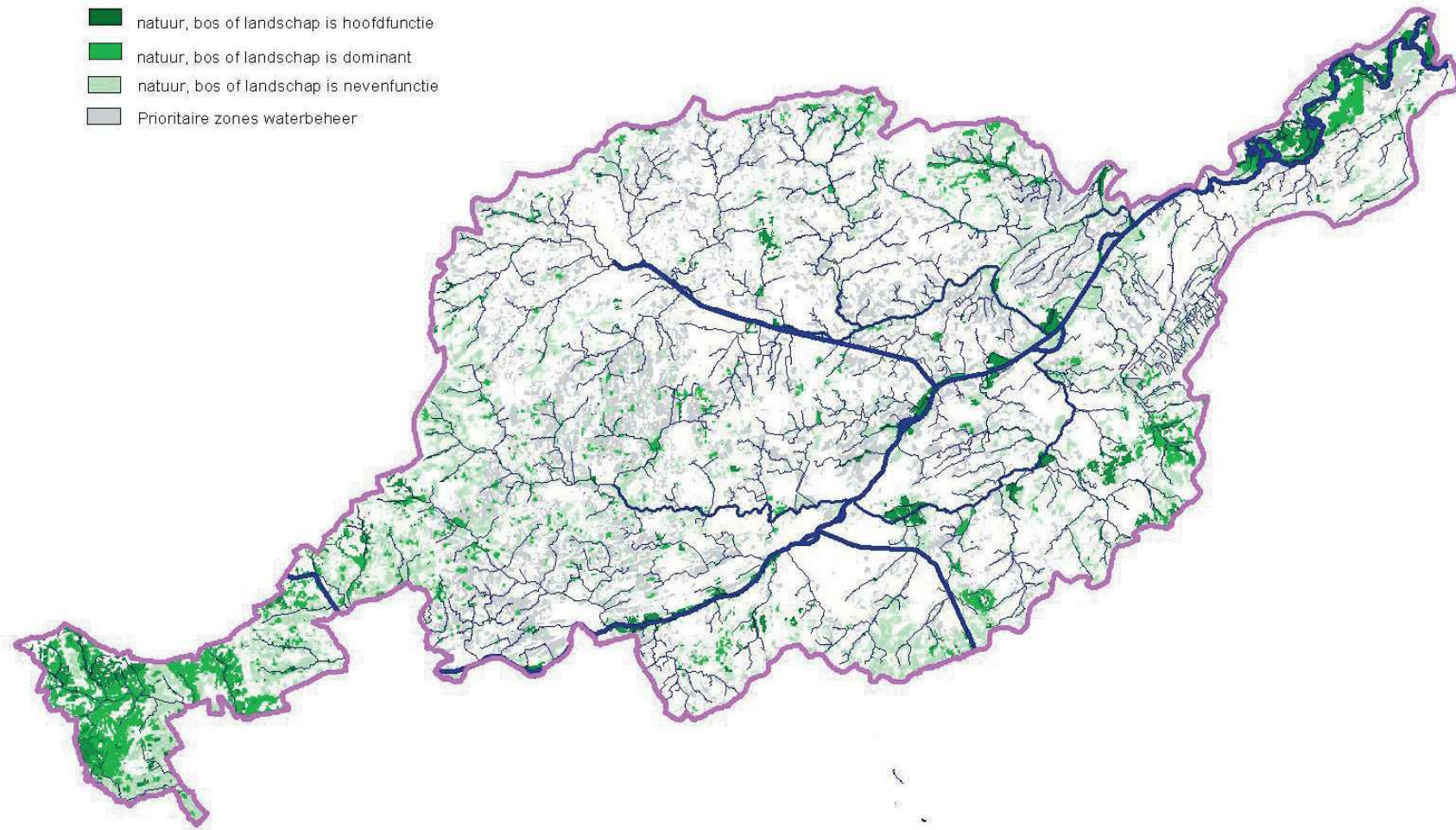
De invulling van de geschiktheidsanalyse voor de sector Natuur, bos en landschap beperkt zich tot het opbouwen van een sectorvisie. De natuur zelf is onderdeel van het watersysteem en oefent daar dus geen beperkende werking op uit en bovendien kan er zich overal natuur ontwikkelen en kunnen er geen gebieden worden aangeduid waarvoor de kansen voor natuur vanuit het oogpunt van het watersysteem gering zijn. Voor landschap als erfgoedfactor zal dit echter niet steeds gelden.

De sectorvisie is opgesteld op basis van de groengebieden gewestplan aangevuld een aantal bijkomende bestemmingen, natuurreervaten en visiegebieden, bosreservaten, domeinbossen, openbare bossen en bosuitbreidingsgebieden, gewenst VEN, gewenste verwevingsgebieden, militaire gebieden, zeer waardevolle tot minder waardevolle gebieden met waardevolle elementen uit de biologische waarderingkaart, relictzones, ankerplaatsen en beschermde landschappen.

Deze sectorvisie (in de prioritaire zones waterbeheer) is zeer uitgebreid en drukt de wenselijkheid (hoofdfunctie natuur of bos, dominantie natuur, bos of landschapswaarde en nevenfunctie natuur, bos of landschapswaarde) uit om in een gebied natuur, bos of landschap te realiseren of te behouden (zie Figuur 36).

De gebieden (in de prioritaire zones waterbeheer) waar natuur hoofdfunctie (heel donker groen) heeft of dominant is (groen), concentreren zich vooral langs het benedenstrooms gedeelte van de Leie en Heuvelland. Ook o.a. rond de Zaubeeek en Hollebeek (Kruishoutem), Banhoutbos (Zwevegem), De Gavers (Deerlijk), de Kasteelbeek en Mandel (Waregem-Wielsbeke) en Speibeek (Tielt) situeren zich grotere zones.

De ruimtelijke analysekaarten zijn indicatief en worden als signaalkaarten gebruikt bij de opbouw van de visie op het watersysteem en het analyseren van mogelijke oplossingsscenario's voor belangrijke knelpunten in het Leiebekken.

Figuur 36: Sectorvisie natuur, bos en landschap in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (donkergroen: hoofdfunctie natuur, groen: natuur dominant, lichtgroen: natuur nevenfunctie)

2.2.2 Prioriteringsanalyse waterbodems

In deze tekst wordt er verder gesproken over de theoretische prioriteitsbepaling waterbodemsanering. In navolging van het decreet betreffende de bodemsanering en bodembescherming van 27 oktober 2006 is het belangrijk om hierbij te benadrukken dat deze theoretische prioriteitslijst een prioritering naar onderzoek inhoudt. Verder overleg met de waterbeheerders, de betrokken administraties (o.m. VMM en OVAM) en het bekkenbestuur is noodzakelijk teneinde deze indicatieve kaart correct te kunnen interpreteren, om op die manier de aanzet te vormen voor een onderzoeksprioritering op Vlaams niveau die dient goedgekeurd te worden door de Vlaamse Regering. Op basis van de waterbodemonderzoeken die een ernstige bedreiging vaststellen, zal er vervolgens i.k.v. het decreet betreffende de bodemsanering- en bodembescherming een saneringsprioritering gebeuren van de effectief te saneren waterbodems. Deze lijst wordt eveneens goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De prioriteringsanalyse van de waterbodems in het Leiebekken - een theoretische oefening - resulteert in een globale saneringsprioriteit (GSP) die zowel de hydraulische ruimingsnoodzaak (HRP) als de ecologische saneringsnoodzaak (ESP) combineert (zie Figuur 37).

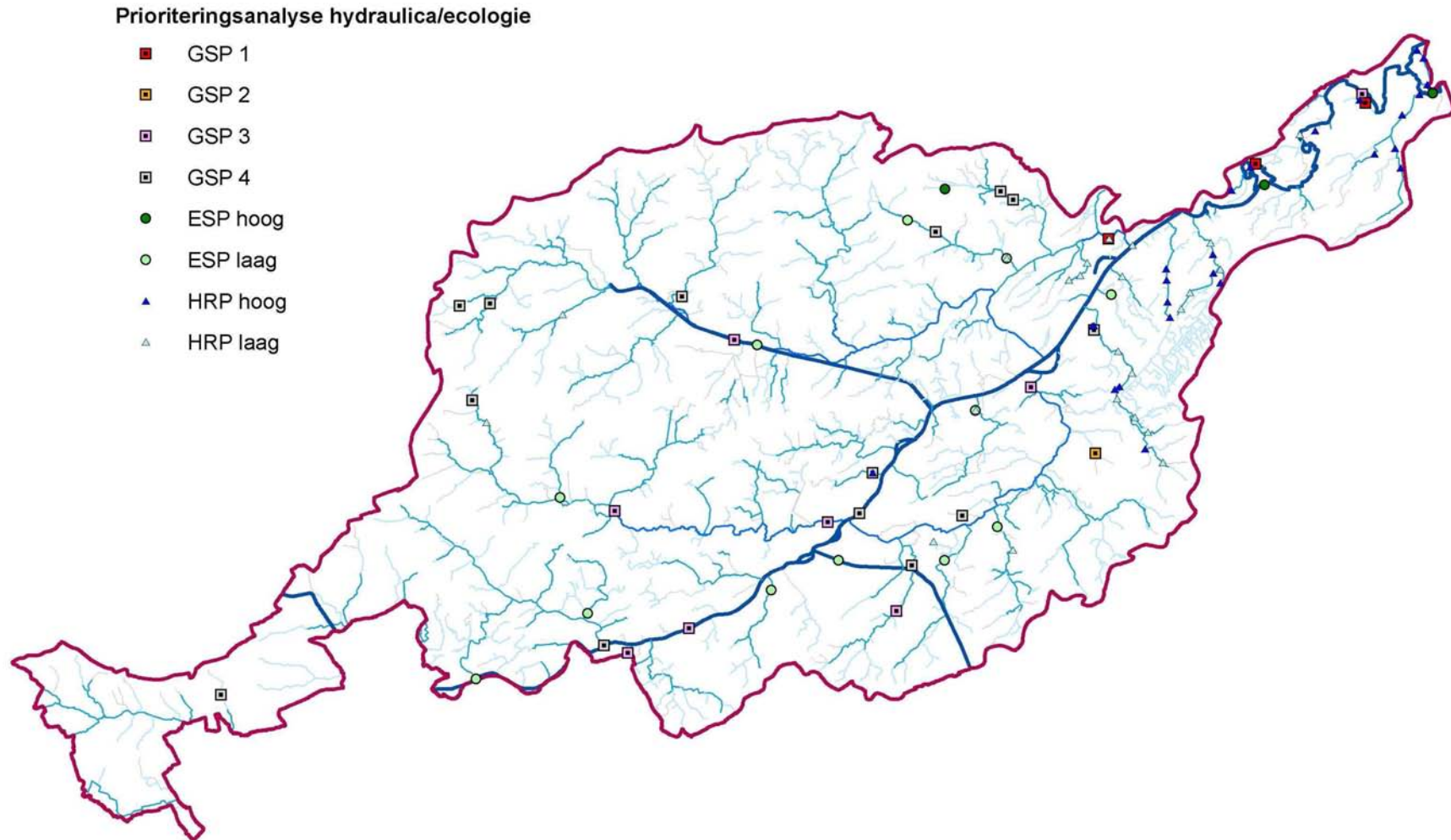
Vervuilde waterbodems in het Leiebekken met de sterkste ecologische baten:

- ESP hoog: Speibeek-Lakenplasbeek-Kapelrijbeek en delen van de Toeristische Leie;
- GSP 1/2: Meersbeek, Vosselare Put, Oude Mandel, Holle beek.

De prioriteringsanalyse dient gekoppeld te worden aan de locaties van overstorten en de aanwezigheid van ongezuiverde lozingen bovenstrooms de te saneren waterbodem. Deze aanpak maakt deel uit van het deel actie en maatregelen van het bekkenbeheerplan van het Leiebekken.

Los van de prioriteringsanalyse worden dringende ruiming van zowel de Leie als de onbevaarbare waterlopen om veiligheidsredenen (waterafvoercapaciteit garanderen) en de ruiming om nautische redenen (de bevaarbaarheid van de Leie garanderen) steeds als prioritair beschouwd en kunnen dus het resultaat van de prioriteringsanalyse overstijgen.

Voor de bekkengrensoverschrijdende waterwegen wordt de prioritering op niveau van het stroomgebied vastgelegd.

Figuur 37: Prioriteitsbepaling waterbodemsanering Liebekken (o.a. op basis van gegevens waterbodemdatabank VMM en waterbeheerders)